

Bruxelles, 19.4.2021.
C(2021) 2594 final

KOMUNIKACIJA KOMISIJE

Smjernice za regionalne državne potpore

KOMUNIKACIJA KOMISIJE

Smjernice za regionalne državne potpore

Sadržaj

1.	Uvod.....	3
2.	Područje primjene i definicije	5
2.1.	Područje primjene regionalnih potpora	5
2.2.	Definicije.....	8
3.	Regionalne potpore koje se moraju prijaviti	12
4.	Prihvatljivi troškovi.....	12
4.1.	Potpore za ulaganje	12
4.1.1.	Prihvatljivi troškovi izračunani na temelju troškova ulaganja.....	13
4.1.2.	Izračun prihvatljivih troškova na temelju troškova plaća	14
4.2.	Operativne potpore.....	14
5.	Ocjena spojivosti regionalne potpore.....	15
5.1.	Doprinos regionalnom razvoju i teritorijalnoj koheziji.....	16
5.1.1.	Programi potpora za ulaganje.....	16
5.1.2.	Pojedinačne potpore za ulaganje koje se moraju prijaviti.....	17
5.1.3.	Programi operativnih potpora	18
5.2.	Učinak poticaja.....	19
5.2.1.	Potpore za ulaganje	19
5.2.2.	Programi operativnih potpora	21
5.3.	Potreba za državnom intervencijom.....	21
5.4.	Primjerenost regionalnih potpora.....	22
5.4.1.	Primjerenost u odnosu na druge instrumente politike.....	22
5.4.2.	Primjerenost u odnosu na druge instrumente potpore.....	23
5.5.	Razmjernost iznosa potpore (ograničavanje potpore na potreban minimum)	23
5.5.1.	Potpore za ulaganje	23
5.5.2.	Programi operativnih potpora	25
5.6.	Izbjegavanje neprimjerenih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu	26

5.6.1.	Opća razmatranja	26
5.6.2.	Očiti negativni učinci na tržišno natjecanje i trgovinu.....	27
5.6.3.	Programi potpora za ulaganje.....	28
5.6.4.	Pojedinačne potpore za ulaganje koje se moraju prijaviti.....	29
5.6.5.	Programi operativnih potpora	31
5.7.	Transparentnost	31
6.	Evaluacija.....	33
7.	Karte regionalnih potpora	34
7.1.	Udio stanovništva na područjima prihvatljivima za regionalne potpore	35
7.2.	Odstupanje u članku 107. stavku 3. točki (a).....	35
7.3.	Odstupanje u članku 107. stavku 3. točki (c).....	36
7.3.1.	Unaprijed definirana područja „c”	36
7.3.2.	Područja „c” koja nisu unaprijed definirana	37
7.4.	Maksimalni intenziteti potpore koji se primjenjuju na regionalnu potporu za ulaganje	40
7.4.1.	Maksimalni intenziteti potpore na područjima „a”	40
7.4.2.	Maksimalni intenziteti potpore na područjima „c”	40
7.4.3.	Povećani intenziteti potpore za MSP-ove	41
7.4.4.	Povećani intenziteti potpore za područja koja su utvrđena za potporu iz FPT-a	41
7.4.5.	Povećani intenziteti potpore za regije suočene s gubitkom stanovništva	41
7.5.	Prijava karti regionalnih potpora i njihovo ocjenjivanje.....	41
7.6.	Izmjene.....	41
7.6.1.	Pričuvni udio stanovništva	41
7.6.2.	Preispitivanje u sredini razdoblja	42
8.	Izmjena Smjernica za regionalne potpore za 2014.–2020.	42
9.	Primjenjivost pravila o regionalnim potporama.....	43
10.	Izješćivanje i praćenje	43
11.	Revizija	44

1. UVOD

1. Komisija može smatrati spojivima s unutarnjim tržištem sljedeće vrste državnih potpora na temelju članka 107. stavka 3. točaka (a) i (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije:
 - a) potpore za promicanje gospodarskog razvoja područja na kojima je životni standard neuobičajeno nizak ili na kojima postoji velika podzaposlenost te za promicanje razvoja regija iz članka 349. Ugovora; i
 - b) državne potpore za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih područja u Europskoj uniji¹.

Te vrste državnih potpora poznate su kao regionalne potpore.

2. Ovim se Smjernicama utvrđuju uvjeti pod kojima se regionalne potpore mogu smatrati spojivima s unutarnjim tržištem. Osim toga, Smjernicama se utvrđuju kriteriji za određivanje područja koja ispunjavaju uvjete spojivosti iz članka 107. stavka 3. točaka (a) i (c) Ugovora.
3. Glavni cilj kontrole državnih potpora u području regionalnih potpora jest osigurati da potpore za regionalni razvoj i teritorijalnu koheziju² nemaju pretjerano velik negativan utjecaj na trgovinske uvjete među državama članicama³. Time se posebice nastoje spriječiti utrke u subvencijama do kojih može doći kada države članice pokušavaju privući ili zadržati poduzetnike na potpomognutim područjima EU-a, a učinci regionalnih potpora na trgovinu i tržišno natjecanje nastoje se ograničiti na najmanju moguću mjeru.
4. Cilj regionalnog razvoja i teritorijalne kohezije ono je po čemu se regionalne potpore razlikuju od drugih oblika potpore, kao što su potpore za istraživanje, razvoj i inovacije, zapošljavanje, usavršavanje, energiju ili zaštitu okoliša, kojima se ostvaruju drugi ciljevi gospodarskog razvoja iz članka 107. stavka 3. Ugovora. U određenim je okolnostima za te druge vrste potpore moguće dopustiti veći intenzitet potpore ako se dodjeljuju poduzetnicima s poslovnim nastanom na potpomognutim područjima, s obzirom na posebne teškoće s kojima se ondje suočavaju⁴.
5. Regionalne potpore mogu biti učinkovite samo ako se koriste štedljivo i razmjerno i usmjerene su na potpomognuta područja u EU-u⁵. Konkretno, dopuštene gornje granice potpore trebale bi odražavati opseg problema koji utječu na razvoj

¹ Područja prihvatljiva za regionalne potpore u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (a) Ugovora, koja se obično nazivaju područja „a”, u pravilu su u najnepovoljnijem položaju u EU-u u smislu gospodarskog razvoja. I područja prihvatljiva za regionalne potpore u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora, koja se nazivaju područja „c”, u pravilu su u nepovoljnom položaju, ali u manjoj mjeri.

² U skladu s člankom 174. stavicama 1. i 2. Ugovora „Radi promicanja svojeg sveukupnog skladnog razvoja Unija razvija i provodi aktivnosti koje vode jačanju njezine ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije. Unija osobito nastoji smanjiti razlike u stupnju razvijenosti među različitim regijama i zaostalost regija u najnepovoljnijem položaju.”

³ Za potrebe ovih Smjernica Komisijino upućivanje na „države članice” uključuje područje Sjeverne Irske kako je ugovoreno u okviru „Protokola o Irskoj/Sjevernoj Irskoj” priloženog Sporazumu o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju.

⁴ Regionalni dodaci potporama dodijeljenima u te svrhe stoga se ne smatraju regionalnom potporom.

⁵ Države članice mogu odrediti ta područja na karti regionalnih potpora u skladu s uvjetima iz odjeljka 7.

predmetnih područja. Prednosti potpore u smislu razvoja potpomognutog područja moraju biti veće od narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine do kojeg potpora može dovesti⁶. Značenje koje se pripisuje pozitivnim učincima potpore može ovisiti o predmetnom odstupanju iz članka 107. stavka 3. Ugovora, što znači da se na područjima u najnepovoljnijem položaju obuhvaćenima člankom 107. stavkom 3. točkom (a) može prihvatiti veće narušavanje tržišnog natjecanja nego na područjima obuhvaćenima člankom 107. stavkom 3. točkom (c)⁷.

6. Nadalje, regionalnim potporama može se učinkovito promicati ili olakšati gospodarski razvoj potpomognutih područja samo ako se dodjeljuju kako bi se potaknula dodatna ulaganja ili gospodarska aktivnost na tim područjima. U nekim vrlo ograničenim i jasno definiranim slučajevima prepreke s kojima se ta područja suočavaju u privlačenju ili održavanju gospodarske aktivnosti mogu biti toliko velike ili trajne da potpore za ulaganje možda neće biti dovoljne da se omogući razvoj tih područja. U tom se slučaju regionalna potpora za ulaganje može dopuniti regionalnom operativnom potporom.
7. Komisija je 2019. pokrenula evaluaciju okvira za regionalne potpore kako bi utvrdila jesu li smjernice za regionalne državne potpore i dalje primjerene svojoj svrsi. Rezultati⁸ su pokazali da pravila u načelu dobro funkcioniraju, ali su potrebna određena poboljšanja kako bi se uzela u obzir gospodarska kretanja. Osim toga, Komisija pri procjeni učinka regionalnih potpora može uzeti u obzir „europski zeleni plan”⁹, „novu industrijsku strategiju za Europu”¹⁰ i „izgradnju digitalne budućnosti Europe”¹¹, zbog čega su potrebne određene izmjene pravila. U tom se kontekstu trenutačno provodi revizija i drugih pravila o državnim potporama, a Komisija posebnu pozornost posvećuje području primjene pojedinih tematskih smjernica i mogućnostima kombiniranja različitih vrsta potpore za isto ulaganje. Na primjer, potpora za početna ulaganja za nove ekološki prihvatljive tehnologije koje pridonose dekarbonizaciji proizvodnih procesa u industriji, uključujući energetske intenzivne grane industrije kao što je čelik, može se, ovisno o njihovim značajkama, ocijeniti na temelju pravila o državnim potporama za istraživanje, razvoj i inovacije ili za zaštitu okoliša i energiju. Regionalne potpore mogu se kombinirati i s drugim vrstama potpore. Na primjer, regionalne potpore mogu se u okviru određenog projekta ulaganja kombinirati s potporom u skladu s pravilima o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju ako se tim projektom istodobno olakšava razvoj potpomognutog područja i povećava razina zaštite okoliša tako da su ulaganje ili njegov dio prihvatljivi za potporu na temelju jednih i drugih tematskih pravila i

⁶ Vidjeti presudu od 17. rujna 1980., *Philip Morris Holland BV / Komisija Europskih zajednica*, predmet 730/79, EU:C:1980:209, točka 17., i presudu od 14. siječnja 1997., *Španjolska / Komisija*, C-169/95, EU:C:1997:10, točka 20.

⁷ Vidjeti presudu od 12. prosinca 1996., *AIUFFASS i AKT / Komisija* T-380/94, EU:T:1996:195, točka 54.

⁸ Vidjeti radni dokument službi Komisije o rezultatima provjere primjerenosti od 30. listopada 2020. – SWD(2020) 257 final.

⁹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 11. prosinca 2019. – COM(2019) 640 final.

¹⁰ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 10. ožujka 2020. – COM(2020) 102 final.

¹¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 19. veljače 2020. – COM(2020) 67 final.

usklađeni su s odredbama oba skupa pravila. Na taj način države članice mogu na optimalan način poticati ostvarivanje oba cilja i istodobno izbjeći pretjerane naknade. Komisija je u ove Smjernice uključila i posebne odredbe kako bi se olakšala potpora u kontekstu Fonda za pravednu tranziciju (FPT) u skladu s načelima kohezije. FPT je jedan od stupova mehanizma za pravednu tranziciju koji se provodi u okviru kohezijske politike¹² kako bi se pridonijelo otklanjanju socijalnih, gospodarskih i okolišnih posljedica koje bi mogle nastati u kontekstu ostvarivanja ambicioznog cilja tranzicije prema klimatski neutralnoj Uniji do 2050. Cilj je FPT-a ublažiti negativne učinke klimatske tranzicije pružanjem potpore najteže pogođenim područjima i radnicima te promicati uravnoteženu socioekonomsku tranziciju.

8. U kontekstu gospodarskih poremećaja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19 Komisija je uspostavila preciznije usmjerene instrumente, kao što je Privremeni okvir za mjere državne potpore¹³. Pandemija će na nekim područjima možda imati dugotrajnije posljedice nego na drugima. U ovom se trenutku još ne mogu predvidjeti njezine posljedice u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju ni utvrditi područja koja će biti posebno pogođena. Komisija stoga planira u 2023. provesti preispitivanje karti regionalnih potpora u sredini razdoblja uzimajući u obzir najnovije dostupne statističke podatke.

2. PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

2.1. Područje primjene regionalnih potpora

9. Uvjeti spojivosti utvrđeni u ovim Smjernicama primjenjuju se i na programe regionalnih potpora koji se moraju prijaviti i na pojedinačne potpore koje se moraju prijaviti.
10. Ovim Smjernicama nisu obuhvaćene državne potpore za sektor čelika¹⁴, lignita¹⁵ i ugljena¹⁶.
11. Komisija će načela utvrđena u ovim Smjernicama primjenjivati na regionalne potpore u svim ostalim sektorima gospodarske djelatnosti, osim sektora na koje se primjenjuju posebna pravila o državnim potporama, a to su posebice ribarstvo i akvakultura¹⁷, poljoprivreda¹⁸, prijevoz¹⁹, širokopojasne mreže²⁰ i energija²¹, osim

¹² Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju, COM(2020) 22 final.

¹³ SL C 91I, 20.3.2020., str. 1.–9.

¹⁴ Kako je definirano u Prilogu VI.

¹⁵ „Lignit” znači niskorazredni C ili ortolignit i niskorazredni B ili metalignit kako je definirano međunarodnim sustavom kodificiranja ugljena koji je utvrdila Gospodarska komisija Ujedinjenih naroda za Europu.

¹⁶ „Ugljen” znači visokokvalitetni, srednjekvalitetni i niskokvalitetni ugljen kategorije A i B kako je definirano međunarodnim sustavom kodificiranja ugljena koji je utvrdila Gospodarska komisija Ujedinjenih naroda za Europu i koji je objašnjen u Odluci Vijeća od 10. prosinca 2010. o državnim potporama za zatvaranje nekonkurentnih rudnika ugljena (SL L 336, 21.12.2010., str. 24.–29.).

¹⁷ U skladu s Uredbom (EU) br. 1379/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture, izmjeni uredbi Vijeća (EZ) br. 1184/2006 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 104/2000 (SL L 354, 28.12.2013., str. 1.)

ako se državna potpora u tim sektorima dodjeljuje u okviru programa horizontalnih regionalnih operativnih potpora.

12. Komisija će načela utvrđena u ovim Smjernicama primjenjivati na preradu poljoprivrednih proizvoda u nepoljoprivredne proizvode i njihovo stavljanje na tržište te na mjere potpore kojima se podupiru djelatnosti koje nisu obuhvaćene područjem primjene članka 42. Ugovora, ali se sufinanciraju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)²² ili se dodjeljuju kao dodatno nacionalno financiranje uz takve sufinancirane mjere, osim ako je sektorskim pravilima određeno drukčije.
13. Za razliku od malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi), na velika poduzeća manje utječu regionalna ograničenja u pogledu ulaganja ili zadržavanja gospodarske aktivnosti na potpomognutim područjima. Prvo, velika poduzeća mogu lakše pribaviti kapital i zaduživati se na globalnim tržištima te su manje sputana slabijom ponudom financijskih usluga na potpomognutim područjima. Drugo, ulaganja velikih poduzeća mogu postići ekonomije razmjera kojima se smanjuju početni troškovi specifični za lokaciju te umnogome nisu vezana uz područje na kojem se ulaganje odvija. Treće, velika poduzeća koja planiraju ulaganja obično imaju znatnu pregovaračku snagu u pregovorima s nadležnim tijelima, pa bi se moglo dogoditi da se dodijeli potpora koja nije potrebna ili opravdana. Naposljetku, velika poduzeća češće imaju značajnu ulogu na predmetnom tržištu i stoga ulaganje za koje se dodjeljuje potpora može narušiti tržišno natjecanje i trgovinu na unutarnjem tržištu.
14. Budući da regionalne potpore za ulaganja velikih poduzeća vjerojatno neće imati učinak poticaja, u pravilu se ne mogu smatrati spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora, osim ako se dodjeljuju za početna ulaganja kojima se pokreću nove gospodarske djelatnosti na tim područjima „c” u skladu s kriterijima utvrđenima u ovim Smjernicama. Međutim, na područjima koja su najteže pogođena klimatskom tranzicijom strukturne prednosti koje su dostupne velikim poduzećima možda neće biti dovoljne da se postigne razina ulaganja nužna da se osigura uravnotežena socioekonomska tranzicija i ponudi dovoljno mogućnosti zapošljavanja da se kompenziraju gubici radnih mjesta nastali zbog obustave gospodarskih aktivnosti potaknute tranzicijom. Stoga, odstupajući²³ od prve rečenice ove točke, i regionalne potpore za velika poduzeća mogu se smatrati

¹⁸ Na državne potpore za primarnu proizvodnju, preradu i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda čiji su rezultat poljoprivredni proizvodi iz Priloga I. Ugovoru te za šumarstvo primjenjuju se pravila utvrđena u Smjernicama za državne potpore poljoprivrednom sektoru (SL C 204, 1.7.2014., str. 1.–97.).

¹⁹ Prijevoz znači prijevoz putnika u zrakoplovnom, pomorskom, cestovnom i željezničkom prometu ili unutarnjim plovnim putovima ili usluge prijevoza tereta za najam ili naknadu. Prometna infrastruktura obuhvaćena posebnim smjernicama, kao što su zračne luke, također je isključena iz ovih Smjernica (vidjeti Komunikaciju Komisije – Smjernice o državnim potporama zračnim lukama i zračnim prijevoznicima, SL C 99, 4.4.2014., str. 3.).

²⁰ Smjernice EU-a za primjenu pravila o državnim potporama u odnosu na brzi razvoj širokopoljnih mreža (SL C 25, 26.1.2013., str. 1.).

²¹ Komisija će sukladnost državnih potpora energetskega sektoru ocjenjivati na temelju Smjernica o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014.–2020. (SL C 200, 28.6.2014., str. 1.–55.).

²² U skladu s Uredbom (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), SL L 347, 20.12.2013.

²³ Ovo će se odstupanje primjenjivati samo ako se donese uredba u skladu s prijedlogom Komisije iz bilješke 12. i bit će privremeno i ograničeno na razdoblje trajanja FPT-a.

spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s kriterijima iz ovih Smjernica ako se dodjeljuju za diversifikaciju proizvodnje poslovne jedinice na proizvode koje prije nije proizvodila ili za temeljitu promjenu sveukupnog proizvodnog procesa proizvoda na koje se odnosi ulaganje u poslovnu jedinicu, pod uvjetom: 1. da se odnose na početno ulaganje na području utvrđenom za sufinanciranu potporu iz FPT-a koje se nalazi na području „c” čiji je BDP po stanovniku manji od 100 % prosjeka za EU-27; 2. da su ulaganje i korisnik utvrđeni za potporu u teritorijalnom planu države članice za pravednu tranziciju²⁴ koji je odobrila Komisija; i 3. da je državna potpora za ulaganje pokrivena iz FPT-a u maksimalnom dopuštenom iznosu.

15. Regionalna potpora namijenjena smanjenju tekućih troškova poduzetnika predstavlja operativnu potporu. Operativna potpora može se smatrati spojivom samo ako se može dokazati da je nužna za razvoj područja, na primjer ako joj je cilj smanjiti određene posebne poteškoće s kojima se suočavaju MSP-ovi na područjima koja su u najnepovoljnijem položaju (u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (a) Ugovora), ili ako se njome nadoknađuju dodatni troškovi obavljanja gospodarske djelatnosti u najudaljenijim regijama ili ako se njome sprečava ili smanjuje depopulacija na rijetko i vrlo rijetko naseljenim područjima.
16. Ovim Smjernicama nije obuhvaćena operativna potpora koja se dodjeljuje poduzetnicima čija je glavna djelatnost obuhvaćena odjeljkom K, „Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja”, statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Rev. 2²⁵ ili poduzetnicima koji provode djelatnosti unutar grupe i čija je glavna djelatnost obuhvaćena razredom 70.10. „Upravljačke djelatnosti” ili 70.22. „Savjetovanje u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem” klasifikacije NACE Rev. 2.
17. Regionalna potpora ne smije se dodjeljivati poduzetnicima u teškoćama kako su za potrebe ovih Smjernica definirani u Smjernicama o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama²⁶.
18. Pri ocjenjivanju regionalne potpore koja se dodjeljuje poduzetniku koji nije izvršio nalog za povrat na temelju prethodne odluke Komisije kojom je određena potpora ocijenjena nezakonitom i nespojivom s unutarnjim tržištem Komisija će uzeti u obzir potporu koja još nije vraćena²⁷.

2.2. Definicije

19. Za potrebe ovih Smjernica, primjenjuju se sljedeće definicije:

²⁴ U teritorijalnom planu za pravednu tranziciju treba dokazati da su ulaganja u ta poduzeća nužna kako bi se nadoknadio gubitak radnih mjesta zbog tranzicije koji se ne može nadoknaditi otvaranjem radnih mjesta u MSP-ovima.

²⁵ Uredba (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Revision 2 te izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3037/90 kao i određenih uredbi EZ-a o posebnim statističkim područjima (SL L 393, 30.12.2006., str. 1.).

²⁶ Smjernice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama, SL C 249, 31.7.2014., str.1.–28. Kako je objašnjeno u točki 23. tih smjernica, budući da je ugrožen njegov opstanak, poduzetnik u teškoćama ne može se smatrati odgovarajućim sredstvom promicanja drugih ciljeva javne politike sve dok se ne osigura njegova održivost.

²⁷ Vidjeti presudu od 13. rujna 1995., *TWD Textilwerke Deggendorf GmbH / Komisija Europskih zajednica*, spojeni predmeti T-244/93 i T-486/93, EU:T:1995:160, točka 56.

- (1) „područja „a”” znači područja određena na karti regionalnih potpora u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (a) Ugovora, a „područja „c”” znači područja određena na karti regionalnih potpora u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora;
- (2) „jednokratna potpora” znači potpora koja se ne dodjeljuje na temelju programa potpore;
- (3) „prilagođeni iznos potpore” znači maksimalni dopušteni iznos potpore za velike projekte ulaganja, izračunan prema sljedećoj formuli:
 - 3.1. prilagođeni iznos potpore = $R \times (A + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$;
 - 3.2. pri čemu: R je maksimalni intenzitet potpore primjenjiv na predmetnom području, isključujući povećani intenzitet potpore za MSP-ove, A je dio prihvatljivih troškova koji odgovara iznosu od 50 milijuna EUR, B je dio prihvatljivih troškova između 50 milijuna EUR i 100 milijuna EUR, a C je dio prihvatljivih troškova koji premašuje 100 milijuna EUR;
- (4) „intenzitet potpore” znači bruto ekvivalent bespovratnog sredstva izražen kao postotak prihvatljivih troškova;
- (5) „potpomognuto područje” znači područje „a” ili područje „c”;
- (6) „dovršetak ulaganja” znači trenutak u kojem nacionalna tijela smatraju da je ulaganje dovršeno ili tri godine nakon početka radova, ovisno o tome što nastupi prije;
- (7) „datum dodjele potpore” znači datum na koji je korisnik potpore stekao zakonsko pravo na primanje potpore na temelju primjenjivih nacionalnih propisa;
- (8) „EU-27” znači svih 27 država članica (bez Sjeverne Irske);
- (9) „plan evaluacije” znači dokument koji obuhvaća jedan ili više programa potpore, a sadržava barem sljedeće minimalne aspekte: ciljeve koji će se evaluirati, evaluacijska pitanja, pokazatelje rezultata, predviđenu metodu za provedbu evaluacije, zahtjeve u pogledu prikupljanja podataka, predloženi vremenski okvir evaluacije, uključujući datum podnošenja privremenog i završnog izvješća o evaluaciji, opis neovisnog tijela koje će provesti evaluaciju ili kriterije koji će se primjenjivati za njegov odabir te načine na koje će se evaluacija učiniti javno dostupnom;
- (10) „bruto ekvivalent bespovratnog sredstva” znači diskontirani iznos potpore koliko bi iznosila da je korisniku dodijeljena u obliku bespovratnog sredstva, prije poreza ili drugih naknada, izračunan u trenutku dodjele potpore ili u trenutku prijave potpore Komisiji, ovisno o tome što nastupi prije, na temelju referentne stope koja se primjenjuje na taj datum;
- (11) „program horizontalnih regionalnih operativnih potpora” znači akt na temelju kojeg se pojedinačna operativna potpora može dodijeliti poduzetnicima definiranim u aktu na općenit i apstraktan način bez dodatnih provedbenih mjera; Za potrebe ove definicije program sektorskih potpora ne može se smatrati programom horizontalnih regionalnih operativnih potpora;
- (12) „pojedinačna potpora” znači jednokratna potpora ili potpora dodijeljena pojedinačnim korisnicima na temelju programa potpore;
- (13) „početno ulaganje” znači:

- a) ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu koje je povezano s jednim od sljedećega:
- s osnivanjem nove poslovne jedinice,
 - s proširenjem kapaciteta postojeće poslovne jedinice,
 - s diversifikacijom proizvodnje poslovne jedinice na proizvode²⁸ koje prije nije proizvodila, ili
 - s temeljitom promjenom sveukupnog proizvodnog procesa proizvoda na koje se odnosi ulaganje u poslovnu jedinicu; ili
- b) sa stjecanjem imovine koja pripada poslovnoj jedinici koja se zatvorila ili bi se zatvorila da nije kupljena. Samo stjecanje udjela u poduzetniku ne smatra se početnim ulaganjem.

Zamjensko ulaganje stoga ne predstavlja početno ulaganje.

(14) „početno ulaganje kojim se pokreće nova gospodarska djelatnost” znači:

- a) ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu koje je povezano s jednim od sljedećega:
- s osnivanjem nove poslovne jedinice, ili
 - s diversifikacijom djelatnosti poslovne jedinice pod uvjetom da nova djelatnost nije ista ili slična djelatnosti koja se prethodno obavljala u poslovnoj jedinici; ili
- b) sa stjecanjem imovine koja pripada poslovnoj jedinici koja se zatvorila ili bi se zatvorila da nije kupljena, pod uvjetom da nova djelatnost koja će se obavljati upotrebom stečene imovine nije ista ili slična djelatnosti koja se obavljala u poslovnoj jedinici prije stjecanja; Samo stjecanje udjela u poduzetniku ne smatra se početnim ulaganjem kojim se pokreće nova gospodarska djelatnost.

(15) „nematerijalna imovina” znači imovina koja nema fizički ili financijski oblik, na primjer patenti, licencije, znanje i iskustvo ili druga vrsta intelektualnog vlasništva;

(16) „otvaranje radnih mjesta” znači neto povećanje broja zaposlenika u predmetnoj poslovnoj jedinici u odnosu na prosjek za proteklih 12 mjeseci, nakon što se od broja otvorenih radnih mjesta oduzmu sva radna mjesta izgubljena tijekom tog razdoblja, izraženo u godišnjim jedinicama rada;

(17) „velika poduzeća” znači poduzetnici koji ne ispunjavaju uvjete za MSP-ove u skladu s točkom 28.;

(18) „veliki projekt ulaganja” znači početno ulaganje čiji prihvatljivi troškovi premašuju 50 milijuna EUR;

(19) „maksimalni intenzitet potpore” znači intenzitet potpore prikazan na kartama regionalnih potpora iz pododjeljka 7.4., uključujući povećani intenzitet potpore za MSP-ove;

²⁸ Pojam proizvoda obuhvaća i usluge u kontekstu ovih Smjernica.

- (20) „broj zaposlenika” znači broj godišnjih jedinica rada, odnosno broj osoba zaposlenih u punom radnom vremenu u jednoj godini; za osobe koje rade u nepunom radnom vremenu ili su zaposlene na sezonskim poslovima računaju se dijelovi godišnjih jedinica rada;
- (21) „najudaljenije regije” znači regije iz članka 349. Ugovora²⁹;
- (22) „operativna potpora” znači potpora namijenjena smanjenju tekućih izdataka poduzetnika, što uključuje kategorije kao što su troškovi osoblja, materijala, ugovorenih usluga, komunikacija, energije, održavanja, najma i administracije, ali ne uključuje troškove amortizacije i troškove financiranja ako su oni uključeni u prihvatljive troškove pri dodjeli regionalne potpore za ulaganje;
- (23) „karta regionalnih potpora” znači popis područja koja je država članica odredila u skladu s uvjetima iz ovih Smjernica, koji je odobrila Komisija;
- (24) „premještanje” znači prijenos iste ili slične djelatnosti ili njezina dijela iz poslovne jedinice u jednoj ugovornoj stranci Sporazuma o EGP-u (početna poslovna jedinica) u poslovnu jedinicu u kojoj se provodi ulaganje za koje je dodijeljena potpora u drugoj ugovornoj stranci Sporazuma o EGP-u (poslovna jedinica kojoj je dodijeljena potpora). Prijenos postoji ako proizvod u početnoj poslovnoj jedinici i u poslovnoj jedinici kojoj je dodijeljena potpora služi barem dijelom istoj svrsi i ispunjava zahtjeve ili potrebe iste vrste korisnika, a radna se mjesta gube u istoj ili sličnoj djelatnosti u jednoj od početnih poslovnih jedinica korisnika potpore u EGP-u;
- (25) „ista ili slična djelatnost” znači djelatnost iz istog razreda (četveroznamenasta brojčana oznaka) statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Rev. 2;
- (26) „program sektorskih potpora” znači program kojim su obuhvaćene djelatnosti razvrstane u manje od pet razreda (četveroznamenasta brojčana oznaka) statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Rev. 2;
- (27) „pojedinačni projekt ulaganja” znači svako početno ulaganje povezano s istom ili sličnom djelatnošću koje je započeo korisnik potpore na razini grupe u razdoblju od tri godine od datuma početka radova na drugom ulaganju za koje je dodijeljena potpora u istoj regiji na razini NUTS 3³⁰;
- (28) „MSP-ovi” znači poduzetnici koji ispunjavaju uvjete utvrđene u Preporuci Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikro, malih i srednjih poduzeća³¹;
- (29) „početak radova” znači početak građevinskih radova povezanih s ulaganjem ili prva pravno obvezujuća obveza za naručivanje opreme ili bilo koja druga obveza koja ulaganje čini neopozivim, ovisno o tome što nastupi prije. Kupnja zemljišta i pripremni radovi, primjerice ishođenje dozvola i provođenje preliminarnih studija izvedivosti, ne smatraju se početkom radova. U slučaju preuzimanja „početak

²⁹ Trenutačno su to: Guadeloupe, Francuska Gijana, Martinique, Mayotte, Réunion, Saint-Martin, Azori, Madeira i Kanarski otoci (SL C 202, 7.6.2016., str. 195.). Saint-Martin nije uključen u NUTS 2021.

³⁰ Uredba (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS) kako je izmijenjena Delegiranom uredbom Komisije 2019/1755 od 8. kolovoza 2019. (SL L 270, 24.10.2019.). Podaci koji se koriste u ovim Smjericama temelje se na toj nomenklaturi NUTS 2021.

³¹ Preporuka Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikro, malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

radova” znači datum na koji je stečena imovina koja je izravno povezana sa stečenom poslovnom jedinicom;

- (30) „rijetko naseljena područja” znači područja koja je odredila predmetna država članica u skladu s točkom 169.;
- (31) „materijalna imovina” znači imovina kao što su zemljišta, zgrade, postrojenja, strojevi i oprema;
- (32) „vrlo rijetko naseljena područja” znači regije na razini NUTS 2 s manje od osam stanovnika po kvadratnom kilometru ili dijelovi regija na razini NUTS 2 koje je odredila predmetna država članica u skladu s točkom 169.;
- (33) „troškovi plaća” znači ukupni iznos koji korisnik potpore stvarno mora platiti za predmetna radna mjesta, a sastoje se od bruto plaće prije poreza i obveznih doprinosa, kao što su doprinosi za socijalno osiguranje te troškovi skrbi za djecu i skrbi za roditelje, tijekom određenog razdoblja.

3. REGIONALNE POTPORE KOJE SE MORAJU PRIJAVITI

- 20. Države članice u načelu su obvezne prijaviti regionalne potpore na temelju članka 108. stavka 3. Ugovora, s iznimkom mjera koje ispunjavaju uvjete utvrđene u uredbi o skupnom izuzeću koju je Komisija donijela na temelju članka 1. Uredbe Vijeća (EU) 2015/1588³².
- 21. Komisija će ove Smjernice primjenjivati na programe regionalnih potpora koji se moraju prijaviti i na pojedinačne potpore koje se moraju prijaviti.
- 22. I pojedinačne potpore koje se dodjeljuju u okviru prijavljenog programa moraju se prijaviti na temelju članka 108. stavka 3. Ugovora ako potpora iz svih izvora premašuje prag za prijavu utvrđen u Uredbi o općem skupnom izuzeću³³ („GBER”) za regionalnu potporu za ulaganje.
- 23. I pojedinačne potpore koje se dodjeljuju u okviru prijavljenog programa moraju se prijaviti u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora, osim u sljedećim slučajevima:
 - a) ako je korisnik potvrdio da u razdoblju od dvije godine prije podnošenja zahtjeva za potporu nije obavio premještanje u poslovnu jedinicu u kojoj će se provesti početno ulaganje za koje se dodjeljuje potpora; i
 - b) ako se korisnik obvezao da neće obaviti takvo premještanje tijekom razdoblja od dvije godine nakon dovršetka početnog ulaganja.

4. PRIHVATLJIVI TROŠKOVI

4.1. Potpore za ulaganje

- 24. Prihvatljivi troškovi su sljedeći:

³² Uredba Vijeća (EU) 2015/1588 od 13. srpnja 2015. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije horizontalnih državnih potpora (SL L 248, 24.9.2015., str. 1.).

³³ Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187, 26.6.2014., str. 1.).

- 1) troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu; ili
 - 2) procijenjeni troškovi plaća proizašli iz otvaranja radnih mjesta kao rezultat početnog ulaganja, izračunani za razdoblje od dvije godine; ili
 - 3) kombinacija dijela troškova iz podtočaka 1. i 2., ali najviše do iznosa iz podtočke 1. ili 2. ovisno o tome što je više.
25. Ako se prihvatljivi troškovi utvrđuju na temelju troškova ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, prihvatljivi su samo troškovi imovine koji su dio početnog ulaganja u poslovnu jedinicu korisnika potpore koja se nalazi na ciljanom potpomognutom području.
26. Odstupajući od uvjeta iz točke 25., alati za dobavljače³⁴ mogu se uključiti u prihvatljive troškove poduzetnika koji ih je kupio (ili proizveo) ako se koriste tijekom cjelokupnog minimalnog razdoblja održavanja od pet godina za velika poduzeća, ili tri godine za MSP-ove, za postupak obrade ili sklapanja koji obavlja korisnik potpore i koji je izravno povezan s proizvodnim procesom koji se temelji na početnom ulaganju korisnika potpore za koje prima potporu. Ovo se odstupanje primjenjuje pod uvjetom da se poslovna jedinica dobavljača nalazi na potpomognutom području, da dobavljač sam ne prima regionalnu potporu za ulaganje ili potporu za ulaganje za MSP-ove u skladu s člankom 17. GBER-a za predmetne alate i da intenzitet potpore ne premašuje relevantni maksimalni intenzitet potpore koji se primjenjuje na lokaciju poslovne jedinice dobavljača. Eventualna prilagodba intenziteta potpore za velike projekte ulaganja primjenjuje se i na potporu izračunanu za troškove alata za dobavljače, koji se smatraju dijelom ukupnog troška ulaganja početnog ulaganja.

4.1.1. Prihvatljivi troškovi izračunani na temelju troškova ulaganja

27. Stečena imovina mora biti nova, osim u slučaju MSP-ova ili stjecanja poslovne jedinice³⁵.
28. U slučaju MSP-ova prihvatljivim troškovima može se smatrati i do 50 % troškova pripremnih studija ili konzultantskih troškova povezanih s ulaganjem.
29. Za potpore koje se dodjeljuju velikim poduzećima za temeljitu promjenu u proizvodnom procesu prihvatljivi troškovi moraju premašivati amortizaciju imovine povezane s djelatnošću koja se modernizira tijekom tri prethodne fiskalne godine.
30. Za potpore koje se dodjeljuju za diversifikaciju postojeće poslovne jedinice prihvatljivi troškovi moraju biti za najmanje 200 % viši od knjigovodstvene

³⁴ Alati za dobavljače su strojevi, alati ili oprema i povezani softver koje je kupio (ili sam proizveo) poduzetnik (na razini grupe), a koji nisu namijenjeni upotrebi u vlastitim prostorima (na razini grupe), već se stavljaju na raspolaganje odabranim dobavljačima za proizvodnju proizvoda koji se proizvode u dobavljačevim prostorima i koji će se koristiti kao međuproizvodi za proizvodni proces poduzetnika. Alati za dobavljače ostaju vlasništvo poduzetnika koji ih je kupio, ali se stavljaju na raspolaganje dobavljaču za zadaće i pod uvjetima koji su definirani u ugovoru o nabavi ili sličnom sporazumu. Povezani su sa strogo definiranim postupcima obrade ili sklapanja koji se obavljaju u prostoru ili prostorima poduzetnika (na razini grupe) i mogu podlijegati obvezi vraćanja vlasniku nakon izvršenja narudžbe ili po isteku ili raskidu okvirnog ugovora.

³⁵ Definirano u točki 19. podtočkama 13. i 14.

vrijednosti imovine koja se ponovno upotrebljava, uknjižene u fiskalnoj godini koja prethodi početku radova.

31. Troškovi povezani sa zakupom materijalne imovine mogu se uzeti u obzir pod sljedećim uvjetima:
 - 1) za zemljišta i zgrade, zakup se mora nastaviti barem pet godina nakon očekivanog datuma dovršetka ulaganja u slučaju velikih poduzeća i tri godine u slučaju MSP-ova;
 - 2) za postrojenja ili strojeve, zakup mora biti u obliku financijskog *leasinga* i korisnik potpore mora biti obvezan kupiti imovinu nakon isteka ugovora o zakupu.
32. U slučaju početnog ulaganja iz točke 19. podtočke 13. podpodtočke (b) ili točke 19. podtočke 14. podpodtočke (b), načelno treba uzeti u obzir samo troškove kupnje imovine od trećih osoba koje nisu povezane s kupcem. Međutim, ako malo poduzeće preuzme član obitelji prvotnog vlasnika ili zaposlenik, ne primjenjuje se uvjet kupnje imovine od treće osobe koja nije povezana s kupcem. Transakcija se mora izvršiti po tržišnim uvjetima. Ako je stjecanje imovine poslovne jedinice popraćeno dodatnim ulaganjem koje je prihvatljivo za regionalnu potporu, prihvatljivi troškovi tog dodatnog ulaganja trebaju se dodati troškovima stjecanja imovine poslovne jedinice.
33. Za velika poduzeća troškovi nematerijalne imovine prihvatljivi su samo do 50 % ukupnih prihvatljivih troškova ulaganja za početno ulaganje. Za MSP-ove je prihvatljivo 100 % troškova nematerijalne imovine.
34. Nematerijalna imovina koja se može uzeti u obzir za izračun troškova ulaganja mora ostati povezana s predmetnim područjem i ne smije se prenositi na druga područja. U tu svrhu nematerijalna imovina mora ispuniti sljedeće uvjete:
 - 1) mora se koristiti isključivo u poslovnoj jedinici koja prima potporu;
 - 2) mora se moći amortizirati;
 - 3) mora biti kupljena po tržišnim uvjetima od trećih osoba koje nisu povezane s kupcem;
 - 4) mora biti uključena u imovinu poduzetnika koji prima potporu i mora najmanje pet godina ostati povezana s projektom za koji se potpora dodjeljuje (tri godine za MSP-ove).

4.1.2. *Izračun prihvatljivih troškova na temelju troškova plaća*

35. Regionalne potpore mogu se izračunati i na temelju procijenjenih troškova plaća koji nastaju otvaranjem radnih mjesta kao rezultat početnog ulaganja. Potporom se mogu nadoknaditi samo troškovi plaća povezani s otvaranjem radnih mjesta, izračunani za razdoblje od dvije godine, a intenzitet potpore koji iz toga proizlazi ne smije premašiti maksimalni primjenjivi intenzitet potpore na predmetnom području.
36. Ako se prihvatljivi troškovi izračunavaju na temelju procijenjenih troškova plaća kako je navedeno u točki 35., moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - 1) projekt ulaganja mora dovesti do otvaranja radnih mjesta;
 - 2) svako radno mjesto mora se popuniti u roku od tri godine od dovršetka ulaganja;

- 3) svako radno mjesto koje je otvoreno zahvaljujući ulaganju mora se zadržati na predmetnom području najmanje pet godina od datuma kad je radno mjesto prvi put popunjeno ili, u slučaju MSP-ova, tri godine.

4.2. Operativne potpore

37. Prihvatljivi troškovi za programe operativnih potpora moraju biti unaprijed definirani te se moraju moći u potpunosti pripisati problemima koje se potporom namjerava riješiti, kako dokaže država članica.
38. U najudaljenijim regijama programima operativnih potpora mogu se nadoknaditi dodatni operativni troškovi nastali u tim regijama kao izravna posljedica jednog ili više trajnih ograničenja navedenih u članku 349. Ugovora. Ti dodatni troškovi moraju se kvantificirati i usporediti s troškovima sličnih poduzetnika koji imaju poslovni nastan u drugim regijama predmetne države članice.

5. OCJENA SPOJIVOSTI REGIONALNE POTPORE

39. Komisija će mjeru regionalne potpore smatrati spojivom s člankom 107. stavkom 3. Ugovora samo ako potpora pridonosi regionalnom razvoju i koheziji. Cilj potpore mora biti promicanje gospodarskog razvoja područja „a” ili olakšavanje razvoja područja „c” (odjeljak 5.1.) te dodatno mora ispuniti sve sljedeće kriterije:
- 1) učinak poticaja: potporom se mora promijeniti ponašanje predmetnih poduzetnika na način da se počnu baviti dodatnom djelatnošću kojom se ne bi bavili bez potpore ili bi se njome bavili na ograničen ili drukčiji način ili na drugoj lokaciji; (odjeljak 5.2.)
 - 2) potreba za intervencijom države: mjera državne potpore mora biti usmjerena na situaciju u kojoj potpora može donijeti znatno poboljšanje koje tržište ne može samo ostvariti, primjerice otklanjanjem tržišnog nedostatka ili rješavanjem problema u pogledu jednakosti ili kohezije; (odjeljak 5.3.)
 - 3) primjerenost mjere potpore: predložena mjera potpore mora biti primjeren instrument politike za ostvarivanje njezina cilja; (odjeljak 5.4.)
 - 4) razmjernost potpore (minimalna količina potpore): iznos potpore mora se ograničiti na minimum potreban za poticanje dodatnih ulaganja ili aktivnosti na predmetnom području; (odjeljak 5.5.)
 - 5) izbjegavanje neprimjerenih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama: pozitivni učinci potpore moraju premašiti negativne učinke potpore na tržišno natjecanje i trgovinu; (odjeljak 5.6.)
 - 6) transparentnost potpore: državama članicama, Komisiji, gospodarskim subjektima i javnosti mora se omogućiti jednostavan pristup svim relevantnim aktima i informacijama o dodijeljenoj potpori (odjeljak 5.7.).
40. Na ukupnu bilancu pojedinih kategorija programa može se primjenjivati i zahtjev *ex post* evaluacije kako je opisano u odjeljku 6. ovih Smjernica. U takvim slučajevima Komisija može ograničiti trajanje programa (obično na četiri godine ili kraće) uz mogućnost naknadne prijave njihova produljenja.
41. Ako mjera državne potpore, njezini uvjeti (uključujući način njezina financiranja kada je on sastavni dio mjere) ili djelatnost koja se financira podrazumijevaju

povredu relevantne odredbe prava Unije, potpora se ne može proglasiti spojivom s unutarnjim tržištem³⁶.

5.1. Doprinos regionalnom razvoju i teritorijalnoj koheziji

42. Glavni je cilj regionalne potpore gospodarski razvoj područja EU-a koja su u nepovoljnom položaju. Promicanjem i olakšavanjem održivog razvoja potpomognutih područja potpora pridonosi politici teritorijalne kohezije EU-a, čiji je cilj poboljšati gospodarsku i socijalnu koheziju smanjenjem nejednakosti u stupnju razvoja među područjima.

5.1.1. Programi potpora za ulaganje

43. Programi regionalnih potpora trebali bi biti sastavni dio strategije regionalnog razvoja s jasno definiranim ciljevima.

44. Države članice moraju dokazati da je program usklađen sa strategijom razvoja predmetnog područja i da doprinosi njezinoj provedbi. U tu svrhu države članice mogu upućivati na evaluacije prethodnih programa državnih potpora, procjene učinka koje su izradili davatelji potpore ili stručna mišljenja. Kako bi se osiguralo da program potpore doprinosi strategiji razvoja, on mora uključivati metodu koja davateljima potpore omogućuje određivanje prioriteta i odabir projekata ulaganja koji su usklađeni s ciljevima programa (primjerice primjenom službenog sustava bodovanja).

45. Na područjima „a” programi regionalnih potpora mogu se provoditi kako bi se poduprla početna ulaganja MSP-ova ili velikih poduzeća. Na područjima „c” programi se mogu provoditi kako bi se poduprla početna ulaganja MSP-ova i početna ulaganja velikih poduzeća kojima se pokreće nova gospodarska djelatnost.

46. Pri dodjeli potpore pojedinačnim projektima ulaganja na temelju programa davatelj potpore mora se uvjeriti da će odabrani projekt doprinijeti ostvarivanju cilja programa, a time i strategiji razvoja na predmetnom području. U tu svrhu države članice trebaju uzeti u obzir informacije koje je podnositelj zahtjeva za potporu naveo u zahtjevu, a u kojima se opisuju pozitivni učinci ulaganja na razvoj predmetnog područja³⁷.

47. Kako bi se osigurao stvaran i trajan doprinos ulaganja razvoju predmetnog područja, ulaganje se na tom području mora zadržati najmanje pet godina nakon dovršetka, a u slučaju MSP-ova tri godine³⁸.

48. Kako bi se osigurala održivost ulaganja, država članica mora osigurati da korisnik potpore pruži financijski doprinos u iznosu od najmanje 25 %³⁹ prihvatljivih

³⁶ Vidjeti presude Suda od 19. rujna 2000., *Njemačka / Komisija*, C-156/98, EU:C:2000:467, točka 78., i od 22. prosinca 2008., *Régie Networks / Rhone Alpes Bourgogne*, C-333/07, EU:C:2008:764, točke od 94. do 116.

³⁷ Vidjeti Prilog VII.

³⁸ Obveza zadržavanja ulaganja na predmetnom području na razdoblje od najmanje pet godina (tri godine za MSP-ove) ne sprečava zamjenu postrojenja ili opreme koji su u tom razdoblju zastarjeli ili se pokvarili, pod uvjetom da se gospodarska djelatnost zadrži na predmetnom području tijekom minimalnog razdoblja. Međutim, regionalne potpore ne smiju se dodjeljivati za zamjenu postrojenja ili opreme.

troškova, bilo vlastitim sredstvima ili vanjskim financiranjem, koji ne uključuje nikakav oblik javne potpore⁴⁰.

49. Kako mjere državne potpore ne bi bile štetne za okoliš, države članice moraju osigurati i usklađenost sa zakonodavstvom EU-a u području zaštite okoliša, što posebno uključuje potrebu provođenja procjene utjecaja na okoliš, kada je ona propisana, te ishođenja svih potrebnih dozvola.

5.1.2. *Pojedinačne potpore za ulaganje koje se moraju prijaviti*

50. Kako bi dokazale da pojedinačna potpora za ulaganje koja se mora prijaviti doprinosi regionalnom razvoju, države članice mogu koristiti razne pokazatelje, kao što su pokazatelji navedeni u nastavku, koji mogu biti izravni (npr. otvorena izravna radna mjesta) i neizravni (npr. lokalne inovacije):
- 1) Broj izravnih radnih mjesta otvorenih ulaganjem važan je pokazatelj doprinosa regionalnom razvoju i teritorijalnoj koheziji. Osim toga, potrebno je uzeti u obzir i kvalitetu i trajnost otvorenih radnih mjesta te potrebnu razinu vještina.
 - 2) Još se veći broj novih radnih mjesta može otvoriti u lokalnoj mreži (pod)dobavljača, što pomaže boljoj integraciji ulaganja na predmetno područje i osigurava širi doseg učinaka prelijevanja. Stoga kao jedan od pokazatelja treba uzeti u obzir i broj otvorenih neizravnih radnih mjesta.
 - 3) Ako se korisnik potpore obveže da će poduzeti opsežne aktivnosti osposobljavanja radi poboljšanja vještina (općih i posebnih) svoje radne snage, to će se smatrati čimbenikom koji pridonosi regionalnom razvoju i teritorijalnoj koheziji. Naglasak će se staviti i na pružanje mogućnosti stažiranja ili naukovanja, posebno za mlade, te na osposobljavanje kojim se poboljšava znanje i zapošljivost radnika izvan tog poduzetnika.
 - 4) Kao rezultat blizine (učinak klastera) mogu nastati vanjske ekonomije razmjera ili druge koristi sa stajališta regionalnog razvoja. Udruživanje u klaster poduzetnika koji djeluju u istom sektoru omogućuje veću specijalizaciju pojedinačnih postrojenja, čime se povećava učinkovitost. Međutim, važnost ovog pokazatelja pri utvrđivanju doprinosa regionalnom razvoju i teritorijalnoj koheziji ovisi o stupnju razvoja klastera.
 - 5) Ulaganja uključuju tehničko znanje i mogu biti izvor znatnog prijenosa tehnologije (prelijevanja znanja). U slučaju ulaganja u tehnološki intenzivnim industrijama veća je vjerojatnost prijenosa tehnologije na predmetno područje. U tom su smislu bitne i razina i specifičnost širenja znanja.
 - 6) Može se uzeti u obzir i doprinos projekata sposobnosti područja za razvoj novih tehnologija putem lokalnih inovacija. U tom pogledu pozitivno se može ocijeniti

³⁹ Uvjet vlastitog doprinosa od 25 % iz točke 48. ne primjenjuje se na potpore za ulaganje koje se dodjeljuju za ulaganja u najudaljenijim regijama ako je nužan niži doprinos da bi se u cijelosti iskoristio maksimalni intenzitet potpore.

⁴⁰ Na primjer, to nije slučaj kada je riječ o subvencioniranim zajmovima, javnim zajmovima za vlasnički kapital ili javnim sudjelujućim udjelima koji nisu u skladu s načelom tržišnog ulagača, državnim jamstvima s elementima potpore ili javnoj potpori dodijeljenoj u skladu s pravilom *de minimis*.

suradnja s lokalnim organizacijama za istraživanje i širenje znanja, kao što su sveučilišta ili istraživački instituti.

- 7) Trajanje ulaganja i moguća buduća dodatna ulaganja pokazatelj su trajnog angažmana poduzetnika na predmetnom području.
51. Države članice mogu uputiti na poslovni plan korisnika potpore, u kojem se mogu navesti informacije o broju radnih mjesta koja će se otvoriti, plaćama koje će se isplaćivati (povećanje bogatstva kućanstava kao učinak prelijevanja), obujmu nabave od lokalnih proizvođača i prometu ostvarenom ulaganjem od kojeg regija može imati koristi zahvaljujući dodatnim poreznim prihodima.
52. Na pojedinačne potpore za ulaganje koje se moraju prijaviti primjenjuju se zahtjevi utvrđeni u točkama od 47. do 49.
53. U slučaju jednokratnih potpora⁴¹ države članice moraju dokazati, uz zahtjeve iz točaka od 50. do 52., da je projekt u skladu sa strategijom razvoja predmetnog područja i da doprinosi njezinoj provedbi.

5.1.3. Programi operativnih potpora

54. Programima operativnih potpora promiče se razvoj potpomognutih područja samo ako su izazovi s kojima se ta područja suočavaju unaprijed jasno utvrđeni. Prepreke privlačenju ili zadržavanju gospodarske aktivnosti mogu biti toliko velike ili trajne da potpore za ulaganje same nisu dovoljne za razvoj tih područja.
55. Za potpore za smanjenje određenih posebnih poteškoća s kojima se suočavaju MSP-ovi na područjima „a” države članice moraju dokazati postojanje i razmjere tih posebnih poteškoća te moraju dokazati da je program operativnih potpora doista potreban jer se te posebne poteškoće ne mogu prevladati potporama za ulaganje.
56. Kada je riječ o operativnim potporama za kompenzaciju određenih dodatnih troškova u najudaljenijim regijama, vrste trajnih ograničenja koja u velikoj mjeri ograničavaju razvoj najudaljenijih regija navedene su u članku 349. Ugovora. Uključuju udaljenost, izoliranost, malu površinu, nepovoljnu topografiju i klimu te gospodarsku ovisnost o malom broju proizvoda. Države članice moraju utvrditi posebne dodatne troškove povezane s tim trajnim ograničenjima koji se trebaju nadoknaditi u okviru programa operativnih potpora.
57. Za operativne potpore za sprječavanje ili smanjenje depopulacije rijetko i vrlo rijetko naseljenih područja države članice moraju dokazati rizik od depopulacije u slučaju da se ne dodijeli operativna potpora.

5.2. Učinak poticaja

5.2.1. Potpore za ulaganje

58. Regionalna potpora može se ocijeniti spojivom s unutarnjim tržištem samo ako ima učinak poticaja. Smatra se da državna potpora ima učinak poticaja ako se potporom mijenja ponašanje poduzetnika na način da se on počne baviti dodatnom djelatnošću koja doprinosi razvoju određenog područja, a kojom se, da potpora nije dodijeljena,

⁴¹ Na jednokratne potpore primjenjuju se isti zahtjevi kao na pojedinačne potpore koje se dodjeljuju na temelju programa, osim ako je navedeno drukčije.

ne bi bavio ili bi se njome bavio na ograničen ili drukčiji način ili na drugoj lokaciji. Potporom se ne smiju subvencionirati troškovi djelatnosti koju bi poduzetnik ionako obavljao i ne smije se nadoknađivati uobičajeni poslovni rizik gospodarske djelatnosti.

59. Učinak poticaja može se dokazati na dva načina:
- 1) potpora potiče na donošenje pozitivne odluke o ulaganju na predmetnom području jer u protivnom ulaganje korisniku potpore ne bi bilo dovoljno profitabilno nigdje u EGP-u⁴² (*1. scenarij, odluka o ulaganju*);
 - 2) potpora potiče na odluku da se planirano ulaganje provede na predmetnom području umjesto negdje drugdje jer se njome kompenziraju neto nedostaci i troškovi ulaganja na lokaciji na predmetnom području (*2. scenarij, odluka o lokaciji*).
60. Ako se potporom ne mijenja ponašanje korisnika potpore poticanjem (dodatnog) početnog ulaganja na predmetnom području, može se smatrati da bi se isto ulaganje provelo na tom područja i bez potpore. Potpora stoga nema učinak poticaja za ostvarivanje cilja regionalnog razvoja i teritorijalne kohezije i ne može se odobriti kao spojiva s unutarnjim tržištem na temelju ovih Smjernica.
61. Međutim, u slučaju regionalne potpore koja se dodjeljuje u okviru fondova kohezijske politike ili EPFRR-a na područjima „a” za ulaganja koja su potrebna kako bi se postigli standardi određeni pravom EU-a, može se smatrati da potpora ima učinak poticaja ako bez nje korisniku potpore ne bi bilo dovoljno profitabilno ulagati na predmetnom području, što bi dovelo do zatvaranja postojeće poslovne jedinice na tom području.

5.2.1.1. Programi potpora za ulaganje

62. Radovi na pojedinačnom ulaganju mogu započeti tek nakon podnošenja zahtjeva za potporu.
63. Ako radovi započnu prije podnošenja zahtjeva za potporu, nijedna potpora dodijeljena za to pojedinačno ulaganje neće se smatrati spojivom s unutarnjim tržištem.
64. Države članice moraju podnijeti tipski obrazac zahtjeva za potporu koji sadržava barem sve informacije iz Priloga VII. MSP-ovi i velika poduzeća u zahtjevu moraju protučinjenično objasniti što bi se dogodilo kad im se ne bi dodijelila potpora i navesti koji se scenarij opisan u točki 59. primjenjuje.
65. Osim toga, velika poduzeća moraju dostaviti dokumentaciju kojom potkrjepljuju protučinjenični scenarij opisan u zahtjevu. Ta se obveza ne primjenjuje na MSP-ove ako je riječ o potporama u okviru programa koje se ne moraju prijaviti.
66. Davatelj potpore mora provesti provjeru vjerodostojnosti protučinjeničnog scenarija i uvjeriti se da regionalna potpora ima traženi učinak poticaja koji odgovara jednom od scenarija opisanih u točki 59. Protučinjenični scenarij vjerodostojan je ako je

⁴² Takva ulaganja mogu stvoriti uvjete za daljnja ulaganja koja su održiva bez dodatne potpore.

istinit i ako se odnosi na čimbenike važne za donošenje odluke u trenutku kada korisnik potpore donosi odluku o ulaganju.

5.2.1.2. Pojedinačne potpore za ulaganje koje se moraju prijaviti

67. Uz uvjete iz točaka od 62. do 66., u slučaju pojedinačne potpore koja se mora prijaviti države članice moraju dostaviti jasan dokaz da potpora utječe na odluku o ulaganju ili odabir lokacije ulaganja⁴³. Moraju navesti koji se scenarij opisan u točki 59. primjenjuje. Kako bi se omogućila sveobuhvatna ocjena, države članice moraju pružiti ne samo informacije o projektu nego i sveobuhvatan opis protučinjeničnog scenarija u kojem korisnik potpore ne prima potporu ni od jednog javnog tijela u EGP-u.
68. U *1. scenariju* države članice mogle bi dokazati da potpora ima učinak poticaja dostavom dokumentacije poduzetnika iz koje je vidljivo da bez potpore ulaganje ne bi bilo dovoljno profitabilno.
69. U *2. scenariju* države članice mogle bi dokazati da potpora ima učinak poticaja dostavom dokumentaciju poduzetnika iz koje je vidljivo da je provedena usporedba troškova i koristi koji bi nastali smještanjem ulaganja na predmetno područje s onima koji bi nastali na alternativnom području ili područjima. Komisija provjerava jesu li te usporedbe realne.
70. Države članice pozivaju se da se koriste autentičnim i službenim dokumentima upravnih odbora, procjenama rizika (uključujući procjenu rizika specifičnih za lokaciju), financijskim izvješćima, internim poslovnim planovima, stručnim mišljenjima i drugim studijama povezanim s projektom ulaganja koji se ocjenjuje. Ti dokumenti trebaju biti aktualni u vrijeme postupka donošenja odluke o ulaganju ili njegovoj lokaciji. Za dokazivanje učinka poticaja državama članicama mogu pomoći dokumenti koji sadržavaju informacije o prognozama potražnje, prognozama troškova i financijskim prognozama, dokumenti podneseni odboru za ulaganja u kojima se opisuju scenariji ulaganja ili dokumenti dostavljeni financijskim institucijama.
71. U tom kontekstu, a posebno u *1. scenariju*, razina profitabilnosti može se ocijeniti primjenom standardnih metoda u predmetnom sektoru, koje mogu uključivati metode za izračun neto sadašnje vrijednosti projekta (eng. *Net Present Value*, NPV)⁴⁴, unutarnje stope povrata (eng. *Internal Rate of Return*, IRR)⁴⁵ ili prosječnog povrata na uloženi kapital (eng. *Return On Capital Employed*, ROCE). Profitabilnost projekta treba usporediti s uobičajenim stopama povrata koje korisnik primjenjuje u drugim sličnim projektima ulaganja. Ako te stope nisu dostupne, profitabilnost projekta mora se usporediti s troškom kapitala korisnika u cjelini ili sa stopama povrata koje su uobičajene u predmetnom sektoru.

⁴³ Protučinjenični scenariji opisani su u točki 64.

⁴⁴ Neto sadašnja vrijednost projekta je razlika između pozitivnih i negativnih novčanih tokova za vrijeme trajanja ulaganja, diskontiranih na njihovu sadašnju vrijednost (obično primjenom troška kapitala).

⁴⁵ Unutarnja stopa povrata ne temelji se na računovodstvenoj dobiti u određenoj godini, nego uzima u obzir buduće novčane tokove koje ulagač očekuje da će primiti za vrijeme ukupnog trajanja ulaganja. Definirana je kao diskontna stopa za koju je neto sadašnja vrijednost novčanih tokova jednaka nuli.

72. Ako se potporom ne mijenja ponašanje korisnika potpore poticanjem (dodatnog) ulaganja na predmetnom području, nema pozitivnog učinka za to područje. Potpora se stoga neće smatrati spojivom s unutarnjim tržištem ako se čini da bi se isto ulaganje provelo na tom području i bez dodjele potpore.

5.2.2. Programi operativnih potpora

73. U slučaju programa operativnih potpora smatra se da potpora ima učinak poticaja ako je vjerojatno da bi bez potpore razina gospodarske aktivnosti na predmetnom području bila znatno smanjena zbog problema koji se potporom nastoje riješiti.
74. Komisija će stoga smatrati da se operativnom potporom daje poticaj za dodatnu gospodarsku aktivnost na određenom području ako država članica dokaže postojanje i znatnu težinu tih problema na tom području (vidjeti točke od 54. do 57.).

5.3. Potreba za državnom intervencijom

75. Kako bi se ocijenilo je li državna potpora nužna za ostvarivanje cilja regionalnog razvoja i teritorijalne kohezije, potrebno je prvo utvrditi problem. Državna potpora treba biti usmjerena na situacije u kojima potpora može donijeti znatno poboljšanje koje tržište ne može ostvariti. To je posebno važno u kontekstu oskudnih javnih resursa.
76. Mjere državne potpore mogu pod određenim uvjetima ispraviti tržišne nedostatke i time pridonijeti učinkovitom funkcioniranju tržišta te potaknuti konkurentnost. Ako tržišta ostvaruju učinkovite rezultate, ali se oni ne smatraju zadovoljavajućima sa stajališta jednakosti ili kohezije, državne potpore mogu se iskoristiti za postizanje poželjnijeg i pravičnijeg tržišnog rezultata.
77. Kada je riječ o potporama koje se dodjeljuju za razvoj područja uključenih u kartu regionalnih potpora u skladu s pravilima iz odjeljka 7. ovih Smjernica, Komisija smatra da na tim područjima tržište bez državne intervencije ne ostvaruje rezultate koji omogućuju dostatnu razinu gospodarskog razvoja regije i teritorijalne kohezije. Stoga se potpore koje se dodjeljuju na tim područjima smatraju potrebnima.

5.4. Primjerenost regionalnih potpora

78. Mjera potpore mora biti primjeren instrument politike za ostvarivanje predmetnog cilja politike. Mjera potpore neće se smatrati spojivom ako se isti pozitivni doprinos regionalnom razvoju i teritorijalnoj koheziji može postići drugim manje narušavajućim instrumentima politike ili drugim manje narušavajućim vrstama instrumenta potpore.

5.4.1. Primjerenost u odnosu na druge instrumente politike

5.4.1.1. Potpore za ulaganje

79. Regionalne potpore za ulaganje nisu jedini instrument politike koji je dostupan državama članicama za poticanje ulaganja i otvaranja radnih mjesta na potpomognutim područjima. Države članice mogu koristiti i druge mjere, kao što su

razvoj infrastrukture, unaprjeđenje kvalitete obrazovanja i osposobljavanja ili poboljšanje poslovne klime.

80. Pri prijavi programa potpore za ulaganje države članice moraju navesti zašto je regionalna potpora primjeren instrument za poticanje razvoja predmetnog područja.
81. Ako država članica odluči uspostaviti program sektorskih potpora, mora dokazati njegove prednosti u odnosu na primjenu višesektorskog programa ili drugih opcija politike.
82. Komisija će posebno uzeti u obzir procjene učinka predloženog programa potpore koje dostave države članice. Osim toga, pri ocjeni primjerenosti predloženog programa može uzeti u obzir i rezultate *ex post* evaluacija opisanih u odjeljku 6.
83. U slučaju jednokratnih potpora za ulaganje države članice moraju dokazati kako se tom potporom može bolje doprinijeti razvoju područja nego potporom u okviru programa ili drugim vrstama mjera.

5.4.1.2. Programi operativnih potpora

84. Države članice moraju dokazati da je potpora primjerena za ostvarivanje cilja programa s obzirom na probleme koje se potporom nastoji riješiti. Kako bi dokazale primjerenost potpore, države članice mogu iznos potpore izračunati *ex ante* kao fiksni iznos koji obuhvaća očekivane dodatne troškove u određenom razdoblju kako bi poduzetnike potaknule da ograniče troškove i da s vremenom razviju učinkovitiji način poslovanja⁴⁶.

5.4.2. Primjerenost u odnosu na druge instrumente potpore

85. Regionalne potpore mogu se dodijeliti u više oblika. Međutim, države članice moraju osigurati da se potpora dodijeli u obliku u kojem će vjerojatno najmanje narušiti trgovinu i tržišno natjecanje. Ako se potpora dodjeljuje u oblicima koji donose izravnu financijsku prednost (npr. izravna bespovratna sredstva, oslobođenje od poreza, doprinosa za socijalno osiguranje ili drugih obveznih davanja ili njihovo smanjenje, stavljanje na raspolaganje zemljišta, robe ili usluga po povlaštenim cijenama), države članice moraju dokazati zašto nisu primjereni drugi, potencijalno manje narušavajući, oblici potpore, kao što su povratni predujmovi ili potpora koja se temelji na dužničkim ili vlasničkim instrumentima (npr. niskokamatni zajmovi ili popusti na kamate, državna jamstva, kupnja udjela ili drugi oblik ubrizgavanja kapitala uz povoljne uvjete).
86. Pri ocjenjivanju primjerenosti predloženog instrumenta potpore mogu se uzeti u obzir rezultati *ex post* evaluacija kako je opisano u odjeljku 6.

⁴⁶ Međutim, ako su budući troškovi i prihodi vrlo neizvjesni i postoji znatna asimetrija informacija, javno tijelo može primijeniti modele naknada koji nisu u potpunosti *ex ante*, već su kombinacija *ex ante* i *ex post* modela (npr. mehanizam za povrat sredstava kako bi se omogućila podjela nepredviđenih dobitaka).

5.5. Razmjernost iznosa potpore (ograničavanje potpore na potreban minimum)

5.5.1. Potpore za ulaganje

87. Iznos regionalne potpore mora se ograničiti na minimum potreban za poticanje dodatnih ulaganja ili aktivnosti na predmetnom području.
88. Kako bi osigurala predvidivost i jednake uvjete, Komisija za potpore za ulaganje primjenjuje maksimalne intenzitete potpore⁴⁷.
89. Za početni projekt ulaganja davatelj potpore mora izračunati maksimalni intenzitet potpore i maksimalni iznos potpore⁴⁸ (prilagođeni iznos potpore⁴⁹ i povezani smanjeni intenzitet potpore za velike projekte ulaganja) pri dodjeli potpore ili prijavi potpore Komisiji, ovisno o tome što nastupi prije.
90. Budući da veliki projekti ulaganja mogu dovesti do većih narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine, za te projekte iznos potpore ne smije premašiti prilagođeni iznos potpore.
91. Ako je početno ulaganje dio pojedinačnog projekta ulaganja i taj je projekt ulaganja veliki projekt ulaganja, iznos potpore za pojedinačni projekt ulaganja ne smije premašiti prilagođeni iznos potpore. Za potrebe ovog pravila primjenjuju se devizni tečaj i diskontna stopa primjenjivi na datum dodjele potpore za prvi projekt u pojedinačnom projektu ulaganja.
92. Maksimalni intenziteti potpore imaju dvostruku svrhu.
93. Prvo, u slučaju programa koji se moraju prijaviti maksimalni intenziteti potpore pružaju sigurnost MSP-ovima: sve dok je intenzitet potpore ispod maksimalno dopuštenog, potpora se smatra razmjernom.
94. Drugo, u svim ostalim slučajevima, maksimalni intenziteti potpore koriste se kao gornja granica u kontekstu pristupa neto dodatnih troškova opisanog u točkama od 95. do 97.
95. Općenito, Komisija će smatrati da su pojedinačne potpore koje se moraju prijaviti ograničene na minimum ako iznos potpore odgovara neto dodatnim troškovima ulaganja na predmetnom području u usporedbi s protučinjeničnim scenarijem bez potpore⁵⁰, pri čemu se maksimalni intenziteti potpore primjenjuju kao gornja granica. Isto tako, u slučaju dodjele potpore za ulaganje velikim poduzećima u okviru programa koji se moraju prijaviti države članice moraju osigurati da iznos potpore bude ograničen na minimum na temelju „pristupa neto dodatnih troškova”, pri čemu se maksimalni intenziteti potpore primjenjuju kao gornja granica.
96. U situacijama iz *1. scenarija* (odluke o ulaganju) iznos potpore stoga ne bi smio premašiti minimum potreban da bi projekt bio dovoljno profitabilan, primjerice ne bi smio dovesti do povećanja unutarnje stope povrata iznad uobičajene stope koju poduzetnik primjenjuje u drugim sličnim projektima ulaganja ili, ako je dostupno, do

⁴⁷ Vidjeti odjeljak 7.4. o kartama regionalnih potpora.

⁴⁸ Izraženo kao bruto ekvivalent bespovratnog sredstva.

⁴⁹ Idem.

⁵⁰ Pri usporedbi protučinjeničnih scenarija potpora se mora diskontirati primjenom istog faktora kao odgovarajući scenarij ulaganja i protučinjenični scenarij.

povećanja unutarnje stope povrata iznad troška kapitala korisnika u cjelini ili iznad stopa povrata koje se obično postižu u tom sektoru.

97. U situacijama iz 2. *scenarija* (poticaji vezani uz lokaciju) iznos potpore ne bi smio premašiti razliku između neto sadašnje vrijednosti ulaganja na ciljnom području i neto sadašnje vrijednosti na alternativnoj lokaciji. Moraju se uzeti u obzir svi relevantni troškovi i koristi, uključujući, primjerice, administrativne troškove, troškove prijevoza, troškove osposobljavanja koji nisu obuhvaćeni potporom za usavršavanje te razlike u plaćama. Međutim, ako je alternativna lokacija u EGP-u, subvencije na toj lokaciji ne mogu se uzeti u obzir.
98. Izračuni koji se koriste za analizu učinka poticaja mogu se koristiti i za ocjenu razmjernosti potpore. Države članice moraju dokazati razmjernost s pomoću dokumentacije kao što je ona iz točke 70.
99. Potpore za ulaganje mogu se dodjeljivati istodobno u okviru više programa regionalnih potpora ili se zbrajati s jednokratnim potporama pod uvjetom da ukupna potpora iz svih izvora ne premašuje maksimalni intenzitet potpore po projektu, koji prvi davatelj potpore mora unaprijed izračunati. Mogu se zbrajati s bilo kojom drugom državnom potporom koja se odnosi na iste prihvatljive troškove, bilo da se oni djelomično ili potpuno preklapaju, samo ako se tim zbrajanjem ne premašuje najveći intenzitet potpore ili iznos potpore koji se primjenjuje na tu potporu na temelju posebnih pravila za tu vrstu potpore. Provjera zbrajanja potpora mora se provesti i kada se potpora dodjeljuje i kada se isplaćuje⁵¹. Ako država članica dopusti da se državna potpora iz jednog programa potpore zbraja s državnom potporom iz drugih programa, ona za svaki program mora utvrditi metodu kojom će se osigurati poštovanje uvjeta iz ove točke.
100. U slučaju početnih ulaganja povezanih s projektima u okviru europske teritorijalne suradnje (ETC) koji ispunjavaju kriterije iz Uredbe o posebnim odredbama za cilj „Europska teritorijalna suradnja” (Interreg)⁵², intenzitet potpore koji se primjenjuje na područje na kojem je smješteno početno ulaganje primjenjuje se na sve korisnike koji sudjeluju u projektu. Ako je početno ulaganje smješteno na dva ili više potpomognutih područja, maksimalni intenzitet potpore za početno ulaganje bit će onaj koji se primjenjuje na potpomognutom području na kojem je nastao najveći iznos prihvatljivih troškova. Početna ulaganja koja provode velika poduzeća na područjima „c” mogu primiti regionalne potpore u kontekstu projekata europske teritorijalne suradnje samo ako je riječ o početnim ulaganjima kojima se pokreće nova gospodarska djelatnost.

⁵¹ Zahtjev da prvi davatelj potpore mora unaprijed izračunati maksimalni dopušteni intenzitet potpore po projektu ne primjenjuje se kada se potpora dodjeljuje putem automatskih programa potpore u obliku poreznih pogodnosti. U tom slučaju provjera zbrajanja potpora u načelu nije moguća pri dodjeli potpore i treba je provesti pri njezinoj isplati.

⁵² Uredba (EU) br. 1299/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o posebnim odredbama za potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj cilju „Europska teritorijalna suradnja” (SL L 347, 20.12.2013., str. 259.) ili uredba koja sadržava posebne odredbe za cilj „Europska teritorijalna suradnja” (Interreg) koja se primjenjuje na programsko razdoblje 2021.–2027., ovisno o tome što se primjenjuje na predmetno početno ulaganje.

5.5.2. Programi operativnih potpora

101. Države članice moraju dokazati da je razina potpore razmjerna problemima koje se potporom nastoji riješiti.
102. Države članice moraju posebno ispuniti sljedeće uvjete:
 - 1) potpora se mora izračunati u odnosu na unaprijed definirane prihvatljive troškove koji se mogu u potpunosti pripisati problemima koje se potporom nastoji riješiti, kako je dokazala država članica;
 - 2) potpora mora biti ograničena na određeni udio u tim unaprijed definiranim prihvatljivim troškovima i ne smije premašiti te troškove;
 - 3) iznos potpore po korisniku potpore mora biti razmjernan težini problema s kojima se svaki korisnik potpore stvarno suočava.
103. U slučaju potpora za smanjenje određenih posebnih poteškoća s kojima se suočavaju MSP-ovi na područjima „a” razina potpore mora se postupno smanjivati tijekom trajanja programa⁵³. To se ne odnosi na programe za sprječavanje depopulacije na rijetko i vrlo rijetko naseljenim područjima i programe kojima se nadoknađuju dodatni operativni troškovi koji nastaju u najudaljenijim regijama kao izravna posljedica jednog ili više trajnih ograničenja iz članka 349. Ugovora.

5.6. Izbjegavanje neprimjerenih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu

104. Da bi potpora bila spojiva, negativni učinci mjere potpore u smislu narušavanja tržišnog natjecanja i učinka na trgovinu među državama članicama moraju biti ograničeni te ne smiju premašiti pozitivne učinke potpore u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.

5.6.1. Opća razmatranja

105. Pri usporedbi pozitivnih učinaka potpore (odjeljak 5.1.) i njezinih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu Komisija može prema potrebi uzeti u obzir činjenicu da potpora uz doprinos regionalnom razvoju i koheziji ima i druge pozitivne učinke. To primjerice može biti slučaj ako se utvrdi da početno ulaganje, osim otvaranja lokalnih radnih mjesta, uvođenja novih djelatnosti i/ili stvaranja lokalnih prihoda, znatno doprinosi digitalnoj tranziciji ili prelasku na okolišno održive djelatnosti, uključujući djelatnosti s niskim emisijama ugljika, klimatski neutralne djelatnosti ili djelatnosti otporne na klimatske promjene. Komisija će obratiti posebnu pozornost na članak 3. Uredbe o taksonomiji EU-a (EU) 2020/852⁵⁴, uključujući načelo nenanošenja bitne štete, ili na druge usporedive metodologije. Nadalje, Komisija u okviru ocjene negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu može prema potrebi uzeti u obzir negativne vanjske učinke djelatnosti za koju se dodjeljuje potpora ako takvi vanjski učinci negativno utječu na tržišno natjecanje i trgovinu među državama

⁵³ I onda kad se programi operativnih potpora prijavljuju radi produljenja postojećih mjera potpore.

⁵⁴ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, SL L 198, 22.6.2020., str. 13.–43.

članicama u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu jer stvaraju ili pogoršavaju neučinkovitosti na tržištu⁵⁵.

106. Kada je riječ o negativnim učincima, regionalne potpore mogu dovesti do dvije osnovne vrste mogućeg narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine. To su narušavanje tržišta proizvoda i lokacijski učinci. Obje vrste narušavanja mogu dovesti do neučinkovite alokacije sredstava (i dovesti u pitanje ekonomsku uspješnost unutarnjeg tržišta) i problema s distribucijom (distribucija gospodarske aktivnosti po regijama).
107. Jedan od mogućih štetnih učinaka državnih potpora jest da sprječavaju tržište da ostvaruje učinkovite rezultate nagrađivanjem najučinkovitijih proizvođača i vršenjem pritiska na najmanje učinkovite da se poboljšaju, restrukturiraju ili napuste tržište. Državna potpora koja dovodi do znatnog povećanja kapaciteta na tržištu koje ostvaruje slabe rezultate može neprimjereno narušiti tržišno natjecanje jer bi stvaranjem ili održavanjem prekomjernog kapaciteta moglo doći do smanjenja profitnih marži te smanjenja ulaganja konkurenata ili čak njihova izlaska s tržišta. To može dovesti do situacije u kojoj su konkurenti koji bi inače bili sposobni natjecati se na tržištu prisiljeni napustiti tržište. Osim toga, mogao bi se spriječiti i ulazak poduzetnika na tržište ili njihovo širenje na tržištu, a konkurenti odvratiti od inovacija. Time mogu nastati neučinkovite tržišne strukture koje su, dugoročno gledano, štetne i za potrošače. Dostupnost potpore može osim toga potaknuti pasivno ili pretjerano rizično ponašanje potencijalnih korisnika. Stoga će potpora vjerojatno imati negativan dugoročni učinak na ukupnu uspješnost predmetnog sektora.
108. Potpora može imati štetne učinke i u smislu povećanja ili zadržavanja znatne tržišne snage korisnika potpore. Čak i kada se potporama znatna tržišna snaga ne povećava izravno, one mogu neizravno dovesti do toga tako što destimuliraju širenje postojećih konkurenata, koji stoga napuštaju tržište, ili tako što destimuliraju ulazak novih konkurenata.
109. Uz narušavanje tržišta proizvoda, regionalne potpore po svojoj prirodi utječu i na lokaciju gospodarske aktivnosti. Ako jedno područje privlači ulaganja zbog potpora, neko drugo područje gubi tu mogućnost. Na područjima na koja potpore negativno utječu ti negativni učinci mogu se očitovati kao smanjenje gospodarske aktivnosti i gubitak radnih mjesta, uključujući poslove za podugovaratelje. Negativni učinci mogu se očitovati i u gubitku pozitivnih vanjskih učinaka (npr. učinak klastera, prelijevanje znanja, obrazovanje i osposobljavanje).
110. Regionalne potpore razlikuju se od drugih oblika horizontalne potpore po tome što su zemljopisno specifične. Posebnost je regionalnih potpora u tome što se njima nastoji utjecati na odluku ulagača o lokaciji projekta ulaganja. Ako se regionalnom potporom kompenziraju dodatni troškovi koji proizlaze iz regionalnih ograničenja i podupiru dodatna ulaganja na potpomognutim područjima a da se ona time ne odvlače iz drugih potpomognutih područja koja su jednako ili slabije razvijena, ona doprinosi ne samo razvoju područja, već i koheziji, te u konačnici pogoduje cijelom EU-u. Mogući negativni lokacijski učinci regionalnih potpora već su u određenoj

⁵⁵ To bi mogao biti slučaj i ako se potporom narušava funkcioniranje gospodarskih instrumenata uspostavljenih radi internalizacije takvih negativnih vanjskih učinaka (npr. utjecajem na cjenovne signale sustava EU-a za trgovanje emisijama ili sličan instrument).

mjeri ograničeni kartama regionalnih potpora, kojima se definiraju područja na kojima se mogu dodijeliti regionalne potpore u skladu s ciljevima regionalnog gospodarskog razvoja i kohezijske politike, te maksimalnim dopuštenim intenzitetima potpore. Međutim, da bi se ocijenio učinak potpore na razvoj područja i teritorijalnu koheziju, i dalje je važno utvrditi što bi se dogodilo kad se ne bi dodijelila potpora.

5.6.2. *Očiti negativni učinci na tržišno natjecanje i trgovinu*

111. Komisija je utvrdila niz situacija u kojima negativni učinci regionalnih potpora za ulaganje na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama očigledno premašuju pozitivne učinke, što znači da se potpora vjerojatno neće proglasiti spojivom s unutarnjim tržištem.

5.6.2.1. Stvaranje prekomjernog kapaciteta na tržištu koje je u apsolutnom padu

112. Kako je istaknuto u točki 107., kako bi ocijenila negativne učinke potpore, Komisija uzima u obzir dodatni proizvodni kapacitet koji se stvara projektom kada tržište ostvaruje slabe rezultate.

113. Ako se državnom potporom omoguće ulaganja kojima se povećava proizvodni kapacitet na tržištu, postoji rizik da će to negativno utjecati na proizvodnju ili ulaganja na drugim područjima EGP-a. To je posebno vjerojatno ako je povećanje kapaciteta veće od rasta tržišta ili se događa na tržištu na kojem već postoji prekomjerni kapacitet.

114. Stoga, ako ulaganje dovodi do stvaranja ili povećanja prekomjernog kapaciteta na tržištu koje je strukturno u apsolutnom padu (tržište se smanjuje)⁵⁶, Komisija smatra da potpora ima negativan učinak koji se vjerojatno neće kompenzirati nikakvim pozitivnim učincima. To se posebno odnosi na situacije iz 1. scenarija (odluke o ulaganju).

115. U slučajevima iz 2. scenarija (odluke o lokaciji), u kojima bi se ulaganje svakako ostvarilo na istom zemljopisnom tržištu ili, iznimno, na drugom zemljopisnom tržištu, ali je prodaja usmjerena na isto zemljopisno tržište, potpora utječe samo na odluku o lokaciji, pod uvjetom da je ograničena na minimum potreban da se kompenziraju nedostaci lokacije te pod uvjetom da se njome korisniku potpore ne osigurava dodatna likvidnost. U tom bi se slučaju ulaganjem stvorio dodatni kapacitet na predmetnom zemljopisnom tržištu neovisno o potpori. Stoga bi mogući rezultati u smislu prekomjernog kapaciteta načelno bili isti bez obzira na potporu. Međutim, ako se alternativna lokacija ulaganja nalazi na drugom zemljopisnom tržištu, a potpora dovodi do stvaranja prekomjernog kapaciteta na tržištu koje je strukturno u apsolutnom padu, primjenjuju se zaključci iz točke 114.

5.6.2.2. Učinci smanjenja kohezije

116. Kako je navedeno u točkama 109. i 110., Komisija pri ocjeni negativnih učinaka potpore mora uzeti u obzir učinke na lokaciju gospodarske djelatnosti.

⁵⁶ Komisija će to ocijeniti s obzirom na obujam i vrijednost te će uzeti u obzir poslovni ciklus.

117. U situacijama iz 2. scenarija (odluke o lokaciji), ako bi se bez potpore ulaganje izvršilo na području koje ima veći ili isti intenzitet regionalne potpore⁵⁷ kao ciljno područje, riječ je negativnom učinku koji se vjerojatno neće kompenzirati nikakvim pozitivnim učincima jer je to u suprotnosti sa samom svrhom regionalnih potpora.

5.6.2.3. Premještanje

118. Pri ocjenjivanju mjera koje se moraju prijaviti Komisija će zatražiti sve potrebne informacije kako bi razmotrila hoće li državna potpora vjerojatno dovesti do znatnog gubitka radnih mjesta na postojećim lokacijama unutar EGP-a. U tom slučaju, ako ulaganje korisniku omogućuje da premjesti djelatnost na ciljno područje i ako postoji uzročna veza između potpore i premještanja, riječ je negativnom učinku koji se vjerojatno neće kompenzirati nikakvim pozitivnim učincima.

5.6.3. Programi potpora za ulaganje

119. Programi potpora za ulaganje ne smiju dovesti do znatnih narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine. Čak i kad se narušavanje može smatrati ograničenim na pojedinačnoj razini (pod uvjetom da su ispunjeni svi uvjeti za potporu za ulaganje), na kumulativnoj osnovi programi ipak mogu dovesti do visoke razine narušavanja. Takva narušavanja mogu utjecati na tržišta proizvoda stvaranjem ili pogoršavanjem stanja prekomjernog kapaciteta ili stvaranjem, povećanjem ili održavanjem znatne tržišne snage nekih primatelja na način koji negativno utječe na dinamične poticaje. Potpore u okviru programâ mogle bi dovesti i do znatnog gubitka gospodarske aktivnosti na drugim područjima EGP-a. Ako je program usmjeren na određene sektore, rizik od takvih narušavanja još je izraženiji.

120. Stoga države članice moraju dokazati da će ti negativni učinci biti ograničeni na minimum uzimajući u obzir, na primjer, veličinu projekata, pojedinačne i kumulativne iznose potpore, očekivane korisnike te obilježja ciljnih sektora. Kako bi Komisija mogla ocijeniti vjerojatne negativne učinke, države članice mogu dostaviti sve raspoložive procjene učinka i *ex post* evaluacije provedene za slične prethodne programe.

121. Pri dodjeli potpore u okviru programa pojedinačnim projektima davatelj potpore mora provjeriti i potvrditi da potpora ne dovodi do očitih negativnih učinaka, kako je opisano u točkama od 111. do 118. Ta se provjera može temeljiti na informacijama primljenima od korisnika potpore pri podnošenju zahtjeva za potporu te na izjavi iz standardnog obrasca zahtjeva za potporu, koje trebaju sadržavati alternativnu lokaciju u scenariju u kojem nije dodijeljena potpora.

5.6.4. Pojedinačne potpore za ulaganje koje se moraju prijaviti

122. Pri ocjenjivanju negativnih učinaka pojedinačne potpore Komisija razlikuje dva protučinjenična scenarija opisana u točkama 96. i 97.

5.6.4.1. Situacije iz 1. scenarija (odluke o ulaganju)

123. U situacijama iz 1. scenarija Komisija stavlja poseban naglasak na negativne učinke povezane sa stvaranjem prekomjernog kapaciteta na padajućim tržištima,

⁵⁷ Kako bi se to provjerilo, treba primijeniti standardnu primjenjivu gornju granicu potpore na područjima „c” koja graniče s područjima „a”, bez obzira na povećane intenzitete potpore u skladu s točkom 184.

spriječavanje izlaska te pojam znatne tržišne snage. Ti su negativni učinci opisani u točkama od 124. do 133. i moraju se kompenzirati pozitivnim učincima potpore. Međutim, ako se utvrdi da bi potpora dovela do očitih negativnih učinaka opisanih u točki 114., nije vjerojatno da će se potpora kompenzirati bilo kakvim pozitivnim učinkom i stoga ocijeniti spojivom s unutarnjim tržištem.

124. Kako bi se utvrdilo i ocijenilo moguće narušavanje tržišnog natjecanja i trgovine, države članice Komisiji trebaju dostaviti dokaze koji će joj omogućiti utvrđivanje predmetnih tržišta proizvoda (proizvodi na koje utječe promjena ponašanja korisnika potpore) te pogođenih konkurenata i kupaca/potrošača. Predmetni proizvod uglavnom je proizvod koji je obuhvaćen projektom ulaganja⁵⁸. Ako se projekt odnosi na međuproizvod i znatan dio proizvodnje se ne prodaje na tom tržištu, predmetni proizvod može biti proizvod na silaznom tržištu. Relevantno tržište proizvoda uključuje predmetni proizvod te proizvode koje potrošač (s obzirom na njihove značajke, cijenu ili namjenu) ili proizvođač (s obzirom na fleksibilnost proizvodnih postrojenja) smatraju zamjenskim proizvodima.
125. Komisija će za ocjenjivanje mogućeg narušavanja upotrijebiti više kriterija, kao što su tržišna struktura predmetnog proizvoda, uspješnost tržišta (padajuće ili rastuće tržište), postupak odabira korisnika potpore, prepreke ulasku i izlasku te diferencijacija proizvoda.
126. Sustavno oslanjanje poduzetnika na državnu potporu moglo bi značiti da se sam nije sposoban nositi s konkurencijom ili da uživa neprimjerenu prednost u odnosu na konkurente.
127. Komisija razlikuje dva glavna izvora mogućih negativnih učinaka na tržišta proizvoda:
 - 1) slučajevi proširenja kapaciteta koje dovodi do stanja prekomjernog kapaciteta ili pogoršava takvo stanje, posebno na padajućem tržištu;
 - 2) slučajevi u kojima korisnik potpore ima znatnu tržišnu snagu.
128. Kako bi ocijenila omogućuje li se potporom stvaranje ili održavanje neučinkovitih tržišnih struktura, Komisija uzima u obzir dodatni proizvodni kapacitet stvoren projektom te je li riječ o tržištu koje ostvaruje slabe rezultate.
129. Ako predmetno tržište raste, uglavnom je manje razloga za zabrinutost da će potpora negativno utjecati na dinamične poticaje ili da će neprimjereno otežati izlazak s tržišta ili ulazak na tržište.
130. Veći je oprez potreban kada je riječ o padajućim tržištima. Komisija razlikuje slučajeve u kojima je, u dugoročnoj perspektivi, tržište u padu u strukturnom smislu (tj. smanjuje se) i slučajeve u kojima je tržište u relativnom padu (tj. još uvijek raste, ali ne prelazi referentnu stopu rasta).
131. Loši rezultati tržišta uglavnom se mjere u odnosu na bruto domaći proizvod (BDP) EGP-a u razdoblju od tri godine prije početka projekta (referentna stopa). Mogu se mjeriti i na temelju predviđenih stopa rasta za sljedećih tri do pet godina. Pokazatelji mogu uključivati očekivani budući rast predmetnog tržišta i očekivane stope

⁵⁸ Za projekte ulaganja koji uključuju proizvodnju više različitih proizvoda treba ocijeniti svaki proizvod.

iskorištenosti kapaciteta koje iz njega proizlaze te vjerojatni učinak koji će povećanje kapaciteta imati na konkurente u smislu cijena i profitnih marži.

132. U nekim slučajevima ocjena rasta tržišta proizvoda u EGP-u možda neće biti primjerena za ocjenu svih učinaka potpore, osobito ako zemljopisno tržište obuhvaća cijeli svijet. U takvim će slučajevima Komisija razmotriti učinak potpore na predmetne tržišne strukture, osobito njezinu sposobnost da istisne proizvođače u EGP-u.
133. Kako bi ocijenila postojanje znatne tržišne snage, Komisija će uzeti u obzir položaj korisnika potpore u određenom razdoblju prije primanja potpore i njegov očekivani položaj na tržištu nakon dovršetka ulaganja. Komisija će uzeti u obzir tržišne udjele korisnika potpore i tržišne udjele njegovih konkurenata te druge relevantne čimbenike. Na primjer, ocijenit će tržišnu strukturu tako što će promatrati koncentraciju tržišta, moguće prepreke ulasku na tržište⁵⁹, snagu kupaca⁶⁰ i prepreke širenju ili izlasku s tržišta.

5.6.4.2. Situacije iz 2. scenarija (odlučka o lokaciji)

134. Ako protučinjenična analiza upućuje na to da bi se bez potpore ulaganje provelo na drugoj lokaciji (2. scenarij) na istom zemljopisnom tržištu za predmetni proizvod te ako je potpora razmjerna, rezultat u smislu prekomjernog kapaciteta ili znatne tržišne snage u načelu bi vjerojatno bio jednak bez obzira na potporu. U takvim bi slučajevima pozitivni učinci potpore vjerojatno premašili ograničene negativne učinke na tržišno natjecanje. Međutim, ako se alternativna lokacija nalazi u EGP-u, Komisija posebno razmatra negativne učinke povezane s alternativnom lokacijom. Prema tome, ako se utvrdi da potpora dovodi do očitog negativnog učinka kako je opisano u točkama 117. i 118., nije vjerojatno da će se to kompenzirati bilo kakvim pozitivnim učincima te stoga nije vjerojatno da će se potpora ocijeniti spojivom s unutarnjim tržištem.

5.6.5. Programi operativnih potpora

135. Ako je potpora nužna i razmjerna za ostvarivanje doprinosa regionalnom razvoju i teritorijalnoj koheziji kako je opisano u pododjeljku 5.1.3., negativni učinci potpore na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama vjerojatno će se kompenzirati pozitivnim učincima. Međutim, u nekim slučajevima potpore mogu dovesti do promjene strukture tržišta ili obilježja sektora ili industrije, što bi moglo dovesti do značajnog narušavanja tržišnog natjecanja zbog prepreka ulasku ili izlasku s tržišta, supstitucijskih učinaka ili premještanja trgovinskih tokova. U tim se slučajevima negativni učinci vjerojatno neće kompenzirati nikakvim pozitivnim učincima.

⁵⁹ Te prepreke ulasku uključuju pravne prepreke (posebno prava intelektualnog vlasništva), ekonomije razmjera i opsega te prepreke pristupu mrežama i infrastrukturi. Ako se potpora odnosi na tržište na kojem je korisnik potpore već pozicioniran, njegova potencijalno znatna tržišna snaga mogla bi se dodatno povećati zbog mogućih prepreka ulasku na tržište, čime bi se pogoršali mogući negativni učinci njegove tržišne snage.

⁶⁰ Ako na tržištu postoje snažni kupci, manje je vjerojatno da će korisnik potpore moći povećati cijene u odnosu na te snažne kupce.

5.7. Transparentnost

136. Države članice moraju objaviti sljedeće informacije putem modula Europske komisije za transparentnu dodjelu potpora⁶¹ ili na sveobuhvatnom *web*-mjestu o državnim potporama, na nacionalnoj ili regionalnoj razini:
- 1) cjelovit tekst odluke o dodjeli pojedinačne potpore ili odobrenog programa potpore, uključujući njegove provedbene odredbe, ili poveznicu na taj tekst;
 - 2) informacije o dodjeli svake pojedinačne potpore koja premašuje 100 000 EUR, u formatu iz Priloga VIII.
137. Za potpore dodijeljene za projekte europske teritorijalne suradnje informacije iz točke 136. moraju se objaviti na internetskim stranicama države članice u kojoj se nalazi predmetno upravljačko tijelo⁶². Međutim, države članice koje sudjeluju u projektu mogu umjesto toga odlučiti da svaka od njih na svojim internetskim stranicama pruži informacije o mjerama potpore na svojem državnom području.
138. Države članice svoje sveobuhvatno *web*-mjesto o državnim potporama kako je navedeno u točki 136. moraju organizirati na način da informacije budu lako dostupne. Informacije se moraju objaviti u obliku podatkovne tablice nezaštićene vlasničkim pravima koja omogućuje učinkovito pretraživanje, izdvajanje, preuzimanje i jednostavno objavljivanje na internetu, npr. u formatu CSV ili XML. Javnosti se mora omogućiti da pristupa tom *web*-mjestu bez ikakvih ograničenja, uključujući prethodnu registraciju korisnika.
139. Za programe u obliku poreznih pogodnosti uvjeti utvrđeni u točki 136. podtočki 2. smatrat će se ispunjenima ako država članica objavi tražene informacije o pojedinačnim iznosima potpore u sljedećim rasponima (u milijunima EUR):
- 0,1–0,5;
 - 0,5–1;
 - 1–2;
 - 2–5;
 - 5–10;
 - 10–30;
 - 30–60;
 - 60–100;
 - 100–250; i
 - 250 i više.
140. Informacije iz točke 136. podtočke 2. moraju se objaviti u roku od šest mjeseci od datuma dodjele potpore ili, za potpore u obliku poreznih pogodnosti, u roku od

⁶¹ Stranica za javno pretraživanje baze podataka „Transparentnost državnih potpora” dostupna je na sljedećoj adresi: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=hr>.

⁶² Kako je definirano u članku 21. Uredbe (EZ) br. 1299/2013.

godinu dana od roka za podnošenje porezne prijave⁶³. Ako je riječ o nezakonitoj potpori za koju je naknadno utvrđeno da je spojiva, država članica tu informaciju mora objaviti u roku od šest mjeseci od datuma odluke kojom Komisija potporu proglašava spojivom. Kako bi se omogućila provedba pravila o državnim potporama u skladu s Ugovorom, informacije moraju biti dostupne najmanje 10 godina od datuma dodjele potpore.

141. Komisija će na svojim internetskim stranicama objaviti poveznicu na *web*-mjesto o državnim potporama iz točke 136.

6. EVALUACIJA

142. Kako bi se dodatno ograničilo narušavanje tržišnog natjecanja i trgovine, Komisija može zahtijevati da se programi potpore iz točke 143. podvrgnu *ex post* evaluaciji. Evaluacija će se provoditi za programe u kojima je mogućnost narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine posebno velika, tj. u kojima postoji rizik od znatnog ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja ako se provedba ne preispita pravodobno.
143. *Ex post* evaluacija može se zahtijevati za programe s velikim proračunom potpora ili s novim obilježjima ili kada su predviđene znatne tržišne, tehnološke ili regulatorne promjene. Evaluacija će u svakom slučaju biti obvezna za programe čiji proračun državnih potpora ili obračunani rashodi premašuju 150 milijuna EUR u bilo kojoj godini ili 750 milijuna EUR tijekom ukupnog trajanja programa, tj. ukupnog trajanja predmetnog programa i svih prethodnih programa kojima je obuhvaćen sličan cilj i zemljopisno područje, počevši od 1. siječnja 2022. S obzirom na ciljeve evaluacije, kako bi se izbjeglo nerazmjerno opterećenje za države članice, *ex post* evaluacije obvezne su samo za programe potpore čije je ukupno trajanje dulje od tri godine, počevši od 1. siječnja 2022.
144. Od zahtjeva za *ex post* evaluaciju može se odstupiti u slučaju programa potpore koji je neposredni nasljednik programa koji obuhvaća sličan cilj i zemljopisno područje i koji je bio predmet evaluacije te je za njega podneseno završno izvješće o evaluaciji u skladu s planom evaluacije koji je odobrila Komisija i nije rezultirao nikakvim negativnim nalazima. Ako završno izvješće o evaluaciji programa nije u skladu s odobrenim planom evaluacije, program se mora odmah suspendirati.
145. Cilj evaluacije treba biti provjera jesu li ostvarene pretpostavke i uvjeti za spojivost programa, a posebno nužnost i učinkovitost mjere potpore s obzirom na njezine opće i posebne ciljeve. U okviru evaluacije treba ocijeniti i učinak programa na tržišno natjecanje i trgovinu
146. Za programe potpore koji podliježu evaluaciji u skladu s točkom 143. države članice moraju dostaviti nacrt plana evaluacije, koji će biti sastavni dio Komisijine ocjene programa, i to:

⁶³ Ako ne postoji formalni zahtjev za godišnju prijavu, datumom dodjele za potrebe unosa smatrat će se 31. prosinca godine u kojoj je dodijeljena potpora.

- 1) zajedno s programom potpore, ako proračun državnih potpora programa premašuje 150 milijuna EUR u bilo kojoj godini ili 750 milijuna EUR tijekom ukupnog trajanja programa;
 - 2) u roku od 30 radnih dana nakon znatne promjene kojom se proračun programa povećava na više od 150 milijuna EUR u bilo kojoj godini ili 750 milijuna EUR tijekom ukupnog trajanja programa;
 - 3) u roku od 30 radnih dana nakon što su u službenoj računovodstvenoj dokumentaciji uknjiženi rashodi u okviru programa veći od 150 milijuna EUR u bilo kojoj godini.
147. Nacrt plana evaluacije mora biti u skladu sa zajedničkim metodološkim načelima Komisije⁶⁴. Države članice moraju objaviti plan evaluacije koji je odobrila Komisija.
148. *Ex post* evaluaciju mora provesti stručnjak neovisan o davatelju potpore na temelju plana evaluacije. Za svaku evaluaciju mora se sastaviti barem jedno privremeno izvješće o evaluaciji i jedno završno izvješće o evaluaciji. Države članice moraju objaviti oba izvješća.
149. Završno izvješće o evaluaciji mora se Komisiji dostaviti na vrijeme za ocjenu mogućeg produljenja programa potpore, a najkasnije devet mjeseci prije njegova isteka. Taj se rok može skratiti za programe na koje se zahtjev za evaluaciju počeo primjenjivati u zadnje dvije godine provedbe. Točan opseg i postupak svake evaluacije utvrđuju se u odluci o odobrenju programa potpore. Pri prijavi naknadnih mjera potpore sa sličnim ciljem mora se opisati kako su uzeti u obzir rezultati evaluacije.

7. KARTE REGIONALNIH POTPORA

150. U ovom odjeljku Komisija utvrđuje kriterije za određivanje područja koja ispunjavaju uvjete iz članka 107. stavka 3. točaka (a) i (c) Ugovora. Područja koja ispunjavaju te uvjete i koja države članice žele odrediti kao područja „a” ili „c”⁶⁵ moraju se označiti na karti regionalnih potpora, koja se mora dostaviti Komisiji i koju Komisija mora odobriti prije nego što se započne s dodjelom potpora poduzetnicima koji se nalaze na tim područjima.
151. Na kartama se moraju navesti i maksimalni intenziteti potpore koji se primjenjuju na tim područjima tijekom razdoblja valjanosti odobrene karte.
152. Da bi potpora zadržala učinak poticaja u slučaju kada su zahtjevi za potporu za diskrecijske mjere potpore podneseni prije početka razdoblja valjanosti karte, „iznos potpore koji se smatra potrebnim” utvrđen u izvornom zahtjevu za potporu ne smije se retroaktivno mijenjati nakon početka radova na projektu kako bi se opravdao veći intenzitet potpore koji bi mogao dostupan u skladu s ovim Smjernicama.
153. Za automatske programe potpore u obliku poreznih pogodnosti maksimalni intenziteti potpore dostupni na temelju ovih Smjernica mogu se primjenjivati samo na projekte započete na datum početka primjene povećanja relevantnog maksimalnog

⁶⁴ Radni dokument službi Komisije – Zajednička metodologija za evaluaciju državnih potpora, Bruxelles, 28.5.2014., SWD(2014) 179 final, ili metodologija koja je zamjenjuje.

⁶⁵ Rijetko i vrlo rijetko naseljena područja također treba označiti na karti regionalnih potpora.

intenziteta potpore na temelju relevantnih nacionalnih pravila ili nakon tog datuma. Za projekte započete prije tog datuma primjenjuje se maksimalni intenzitet potpore odobren u okviru prethodne karte regionalnih potpora.

7.1. Udio stanovništva na područjima prihvatljivima za regionalne potpore

154. Budući da se dodjelom regionalne državne potpore odstupa od opće zabrane državnih potpora propisane u članku 107. stavku 1. Ugovora, Komisija smatra da ukupno stanovništvo područja „a” i „c” u EU-27 mora biti manje od stanovništva područja koja nisu obuhvaćena kartama regionalnih potpora. Prema tome, ukupno stanovništvo područja obuhvaćenih kartama regionalnih potpora trebalo bi biti manje od 50 % stanovništva EU-27.
155. U Smjernicama za regionalne potpore za 2014.–2020.⁶⁶ ukupni udio stanovništva obuhvaćenog područjima „a” i „c” bio je određen na 47 % stanovništva EU-28. S obzirom na povlačenje Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz EU-a, Komisija smatra da je ukupni udio stanovništva za EU-27 primjereno povećati na 48 %.
156. Prema tome, ukupni maksimalni udio stanovništva područja „a” i „c” treba odrediti na 48 % stanovništva EU-27⁶⁷.

7.2. Odstupanje u članku 107. stavku 3. točki (a)

157. U članku 107. stavku 3. točki (a) Ugovora propisano je da se „potpore za promicanje gospodarskog razvoja područja na kojima je životni standard neuobičajeno nizak ili na kojima postoji velika podzaposlenost, te regija iz članka 349. s obzirom na njihovo strukturno, gospodarsko i socijalno stanje” mogu smatrati spojivima s unutarnjim tržištem. Sud Europske unije smatra da „uporaba riječi ‚neuobičajeno’ i ‚velika’ u članku 107. stavku 3. točki (a) pokazuje da se izuzeće tiče samo područja gdje je gospodarska situacija iznimno nepovoljna u odnosu na [Uniju] kao cjelinu”⁶⁸.
158. Komisija smatra da su uvjeti iz članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora ispunjeni u regijama na razini NUTS 2 koje imaju BDP po stanovniku manji ili jednak 75 % prosjeka EU-27⁶⁹.
159. Prema tome, države članice mogu odrediti sljedeća područja kao područja „a”:
- 1) regije na razini NUTS 2 čiji je BDP po stanovniku u standardima kupovne moći⁷⁰ manji ili jednak 75 % prosjeka za EU-27 (na temelju prosjeka za posljednje tri godine za koje su dostupni podaci Eurostata⁷¹);

⁶⁶ SL C 209, 23.7.2013., str. 1.

⁶⁷ Ta se gornja granica utvrđuje na temelju Eurostatovih podataka o stanovništvu za 2018. Ta će gornja granica odgovarati udjelu od 48,00 % za EU-27 u 2020.– (Europska unija – 27 država članica (od 2020.)).

⁶⁸ Presuda od 14. listopada 1987., *Njemačka / Komisija*, predmet 248/84, EU:C:1987:437, točka 19.; presuda od 14. siječnja 1997., *Španjolska / Komisija* C-169/95, EU:C:1997:10, točka 15. i presuda od 7. ožujka 2002., *Italija / Komisija*, C-310/99, EU:C:2002:143, točka 77.

⁶⁹ Na regije s BDP-om po stanovniku manjim od 75 % prosjeka EU-27 upućuje se u Komunikaciji Komisije o načinu primjene članka 92. stavka 3. točaka (a) i (c) na regionalne potpore (SL C 212, 12.8.1988., str. 2.).

⁷⁰ U svim daljnjim upućivanjima na BDP po stanovniku BDP se mjeri u standardima kupovne moći.

- 2) najudaljenije regije.
160. Prihvatljiva područja „a” po državama članicama utvrđena su u Prilogu I. Neka od tih područja „a” na razini NUTS 3 smatraju se i rijetko naseljenim područjima u skladu s točkom 166. podtočkom 2.

7.3. Odstupanje u članku 107. stavku 3. točki (c)

161. U članku 107. stavku 3. točki (c) Ugovora propisano je da se „potpore za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja ako takve potpore ne utječu negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu” mogu smatrati spojivima s unutarnjim tržištem. Sud Europske unije smatra da se „izuzećem iz članka 107. stavka 3. točke (c) [...] omogućuje razvoj određenih područja bez primjene ekonomskih uvjeta iz članka [107.] stavka 3. točke (a), pod uvjetom da takve potpore ‚ne utječu negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu’. Tom se odredbom Komisiji daje ovlast da odobri potpore čiji je cilj poticanje gospodarskog razvoja područja države članice koja su u nepovoljnom položaju u odnosu na nacionalni prosjek”⁷².
162. Maksimalni udio stanovništva za područja „c” u EU-27 („udio „c””) dobiva se oduzimanjem stanovništva prihvatljivih područja „a” u EU-27 od ukupnog maksimalnog udjela stanovništva utvrđenog u točki 156.
163. Dvije su kategorije područja „c”:
- 1) područja koja ispunjavaju određene postavljene uvjete i koja država članica stoga može odrediti kao područja „c” bez dodatnog obrazloženja („unaprijed definirana područja „c””);
 - 2) područja koja država članica može po vlastitom nahođenju odrediti kao područja „c” pod uvjetom da dokaže da ona ispunjavaju određene socioekonomske kriterije („područja „c” koja nisu unaprijed definirana”).

7.3.1. Unaprijed definirana područja „c”

7.3.1.1. Posebna raspodjela udjela „c” za unaprijed definirana područja „c”

164. Komisija smatra da države članice moraju imati dostatan udio „c” da bi kao područja „c” mogla odrediti područja koja su na karti regionalnih potpora u razdoblju 2017.–2020.⁷³ bila područja „a”, ali više ne ispunjavaju uvjete za područja „a”.
165. Komisija također smatra da države članice moraju imati dostatan udio „c” da bi kao područja „c” mogle odrediti područja s niskom gustoćom naseljenosti.
166. Unaprijed definiranim područjima „c” smatraju se sljedeća područja:

⁷¹ Podaci obuhvaćaju razdoblje 2016.–2018. U svim daljnjim upućivanjima na BDP po stanovniku u odnosu na prosjek za EU-27 podaci se temelje na prosjeku regionalnih podataka Eurostata za razdoblje 2016.–2018. (kako je ažuriran 23.3.2020.).

⁷² *Njemačka / Komisija*, predmet 248/84, *op. cit.*, točka 19.

⁷³ Popis područja „a” izmijenjen je 2016. Vidjeti Komunikaciju Komisije o izmjeni Priloga I. Smjernicama za regionalne potpore za 2014.–2020.) (preispitivanje karti regionalnih potpora u sredini razdoblja) (SL C 231, 25.6.2016., str. 1.).

- 1) bivša područja „a”: regije na razini NUTS 2 određene kao područja „a” u razdoblju 2017.-2020.;
 - 2) rijetko naseljena područja: regije na razini NUTS 2 s manje od 8 stanovnika po kvadratnom kilometru ili regije na razini NUTS 3 s manje od 12,5 stanovnika po kvadratnom kilometru (na temelju Eurostatovih podataka o gustoći naseljenosti za 2018.).
167. Posebna raspodjela unaprijed definiranih udjela „c” po državama članicama utvrđena je u Prilogu I. Ta se raspodjela stanovništva može koristiti samo za određivanje unaprijed definiranih područja „c”.
- 7.3.1.2. Određivanje unaprijed definiranih područja „c”
168. Države članice mogu kao područja „c” odrediti unaprijed definirana područja „c” iz točke 166.
169. Kada je riječ o rijetko naseljenim područjima, države članice trebale bi u načelu odrediti regije na razini NUTS 2 s manje od 8 stanovnika po kvadratnom kilometru ili regije na razini NUTS 3 s manje od 12,5 stanovnika po kvadratnom kilometru. Međutim, države članice mogu odrediti dijelove regija na razini NUTS 3 s manje od 12,5 stanovnika po kvadratnom kilometru ili druga susjedna područja koja se nalaze pored tih regija na razini NUTS 3 pod uvjetom da ta područja imaju manje od 12,5 stanovnika po kvadratnom kilometru. Kada je riječ o vrlo rijetko naseljenim područjima, države članice mogu odrediti regije na razini NUTS 2 s manje od 8 stanovnika po kvadratnom kilometru ili druga manja susjedna područja koja se nalaze pored tih regija na razini NUTS 2 pod uvjetom da ta područja imaju manje od 8 stanovnika po kvadratnom kilometru i da ukupno stanovništvo vrlo rijetko naseljenih područja i rijetko naseljenih područja ne premašuje posebnu raspodjelu „c” iz točke 167.
- 7.3.2. *Područja „c” koja nisu unaprijed definirana*
- 7.3.2.1. Metoda raspodjele udjela „c” koji nisu unaprijed definirani po državama članicama
170. Maksimalni udio za područja „c” u EU-27 koja nisu unaprijed definirana dobiva se oduzimanjem stanovništva prihvatljivih područja „a” i unaprijed definiranih područja „c” od ukupnog maksimalnog udjela utvrđenog u točki 156. Udio „c” koji nije unaprijed definiran raspodjeljuje se na države EU-27 primjenom metode utvrđene u Prilogu III.
- 7.3.2.2. Zaštitni mehanizam i minimalni udio stanovništva
171. Kako bi se osigurao kontinuitet u kartama regionalnih potpora i svim državama članicama pružio minimalni manevarski prostor, Komisija smatra da ni jedna država članica ne bi smjela izgubiti više od 30 % svojeg ukupnog udjela u odnosu na razdoblje 2017.–2020. te da sve države članice trebaju imati minimalni udio stanovništva.
172. Prema tome, odstupajući od ukupnog maksimalnog udjela utvrđenog u točki 156., udio „c” za svaku državu članicu povećava se koliko je potrebno:

- 1) da se ukupni udio „a” i „c” svake predmetne države članice ne smanji za više od 30 % u odnosu na razdoblje 2017.–2020.⁷⁴;
 - 2) da udio stanovništva za svaku državu članicu iznosi barem 7,5 % njezina ukupnog stanovništva⁷⁵.
173. Udio „c” koji nije unaprijed definiran po državama članicama, uključujući zaštitni mehanizam i minimalni udio stanovništva, utvrđen je u prilogima I. i II.
- 7.3.2.3. Određivanje područja „c” koja nisu unaprijed definirana
174. Komisija smatra da kriteriji koje države članice koriste za određivanje područja „c” trebaju odražavati različite situacije u kojima dodjela regionalne potpore može biti opravdana. Kriteriji se stoga trebaju odnositi na socioekonomske, zemljopisne ili strukturne probleme koji su često prisutni na područjima „c” te trebaju pružati dostatno jamstvo da dodjela regionalne državne potpore neće utjecati na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.
175. Prema tome, države članice mogu područja „c” koja nisu unaprijed definirana odrediti kao područja „c” na temelju sljedećih kriterija:
- 1) 1. kriterij: susjedna područja s najmanje 100 000 stanovnika⁷⁶. Ona moraju biti smještena u regijama na razini NUTS 2 ili NUTS 3:
 - (i) čiji je BDP po stanovniku manji ili jednak prosjeku za EU-27; ili
 - (ii) u kojima je stopa nezaposlenosti jednaka ili veća od 115 % nacionalnog prosjeka⁷⁷.
 - 2) 2. kriterij: regije na razini NUTS 3 s manje od 100 000 stanovnika:
 - (i) čiji je BDP po stanovniku manji ili jednak prosjeku za EU-27; ili
 - (ii) u kojima je stopa nezaposlenosti jednaka ili veća od 115 % nacionalnog prosjeka.
 - 3) 3. kriterij: otoci ili susjedna područja obilježena sličnom zemljopisnom izoliranošću (npr. poluotoci ili planinska područja):
 - (i) čiji je BDP po stanovniku manji ili jednak prosjeku za EU-27⁷⁸; ili

⁷⁴ Taj aspekt zaštitnog mehanizma primjenjuje se na Njemačku, Irsku, Maltu i Sloveniju.

⁷⁵ Taj se minimalni udio stanovništva primjenjuje na Dansku i Luksemburg.

⁷⁶ Taj se prag smanjuje na 50 000 stanovnika za države članice čiji je udio „c” koji nije unaprijed definiran manji od milijun stanovnika i na 10 000 stanovnika za države članice koje imaju manje od milijun stanovnika.

⁷⁷ Izračuni za nezaposlenost trebaju se temeljiti na regionalnim podacima koje objavljuje nacionalni zavod za statistiku, uzimajući u obzir prosjek za posljednje tri godine za koje su ti podaci dostupni (u trenutku dostave karte regionalnih potpora). Ako u ovim Smjernicama nije drukčije navedeno, stopa nezaposlenosti u odnosu na nacionalni prosjek izračunava se na temelju tih podataka.

⁷⁸ Kako bi izračunala imaju li takvi otoci ili susjedna područja BDP po stanovniku manji ili jednak prosjeku za EU-27, država članica može koristiti podatke svojeg nacionalnog zavoda za statistiku ili podatke iz drugih priznatih izvora.

- (ii) u kojima je stopa nezaposlenosti jednaka ili veća od 115 % nacionalnog prosjeka⁷⁹;
 - (iii) koja imaju manje od 5 000 stanovnika.
- 4) 4. kriterij: regije na razini NUTS 3, ili dijelovi regija na razini NUTS 3 koji čine susjedna područja, koji se nalaze pored područja „a” ili dijele kopnenu granicu sa zemljom izvan EGP-a ili Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA);
- 5) 5. kriterij: susjedna područja s najmanje 50 000 stanovnika⁸⁰ koja prolaze kroz velike strukturne promjene ili bilježe ozbiljan relativni pad, pod uvjetom da ta područja nisu smještena u regijama na razini NUTS 3 ili na susjednim područjima koji ispunjavaju uvjete za prethodno definirana područja ili uvjete navedene u kriterijima od 1. do 4.⁸¹
- 176. Za potrebe primjene kriterija iz točke 175. pojam susjednih područja odnosi se na cijele lokalne upravne jedinice (LAU)⁸² ili na skupinu LAU-a⁸³. Smatra se da skupina LAU-a čini susjedno područje ako svako područje u skupini dijeli administrativnu granicu s nekim drugim područjem u skupini⁸⁴.
- 177. Usklađenost s dopuštenim udjelom stanovništva za svaku državu članicu ocijenit će se na temelju najnovijih podataka o ukupnom rezidentnom stanovništvu predmetnih područja koje je objavio nacionalni zavod za statistiku.

7.4. Maksimalni intenziteti potpore koji se primjenjuju na regionalnu potporu za ulaganje

- 178. Komisija smatra da se maksimalnim intenzitetima potpore koji se primjenjuju na regionalne potpore za ulaganje moraju uzeti u obzir priroda i opseg nejednakosti u

⁷⁹ Kako bi izračunale imaju li takvi otoci ili susjedna područja stopu nezaposlenosti na razini od 115 % nacionalnog prosjeka ili veću, države članice mogu koristiti podatke svojeg nacionalnog zavoda za statistiku ili podatke iz drugih priznatih izvora.

⁸⁰ Taj se prag smanjuje na 25 000 stanovnika za države članice čiji je udio „c” koji nije unaprijed definiran manji od milijun stanovnika, na 10 000 stanovnika za države članice koje imaju manje od milijun stanovnika odnosno na 5 000 stanovnika za otoke ili susjedna područja obilježena sličnom zemljopisnom izoliranošću.

⁸¹ Za potrebe primjene 5. kriterija države članice moraju dokazati da područje prolazi kroz velike strukturne promjene ili bilježi ozbiljan relativni pad usporedbom predmetnih područja sa situacijom na drugim područjima u istoj državi članici ili u drugim državama članicama na temelju socioekonomskih pokazatelja povezanih sa strukturnim poslovnim statistikama, tržištima rada, računima kućanstva i obrazovanjem te drugih sličnih pokazatelja. U tu svrhu države članice mogu koristiti podatke svojeg nacionalnog zavoda za statistiku ili podatke iz drugih priznatih izvora. To obrazloženje nije potrebno za područja koja su utvrđena za potporu iz FPT-a u teritorijalnom planu države članice za pravednu tranziciju koji je odobrila Komisija jer se smatra da je strukturna promjena dokazana u okviru plana za pravednu tranziciju.

⁸² Lokalne upravne jedinice (LAU) definirane su u Prilogu III. Uredbi (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS) kako je izmijenjena Delegiranom uredbom Komisije 2019/1755 od 8. kolovoza 2019. (SL L 270, 24.10.2019.).

⁸³ Država članica može unatoč tome odrediti dijelove LAU-a, pod uvjetom da je broj stanovnika predmetnog LAU-a veći od minimalnog broja stanovnika za susjedna područja u skladu s 1. ili 5. kriterijem (uključujući smanjene pragove stanovništva za te kriterije) i da broj stanovnika predmetnih dijelova tog LAU-a iznosi barem 50 % minimalnog broja stanovnika koji je predviđen u skladu s kriterijem koji se primjenjuje.

⁸⁴ U slučaju otoka administrativne granice uključuju morske granice s drugim upravnim jedinicama predmetne države članice.

stupnju razvoja među različitim područjima EU-a. Intenziteti potpore stoga trebaju biti viši na područjima „a” nego na područjima „c”.

7.4.1. *Maksimalni intenziteti potpore na područjima „a”*

179. Intenzitet potpore za velika poduzeća na područjima „a” ne smije prijeći:

- 1) 50 % u regijama na razini NUTS 2 čiji je BDP po stanovniku manji ili jednak 55 % prosjeka za EU-27;
- 2) 40 % u regijama na razini NUTS 2 čiji je BDP po stanovniku veći od 55 % i manji ili jednak 65 % prosjeka za EU-27;
- 3) 30 % u regijama na razini NUTS 2 čiji je BDP po stanovniku veći od 65 % prosjeka za EU-27.

180. Intenziteti potpore utvrđeni u točki 179. mogu se povećati za najviše 20 postotnih bodova u najudaljenijim regijama čiji je BDP po stanovniku manji ili jednak 75 % prosjeka za EU-27 ili za najviše 10 postotnih bodova u ostalim najudaljenijim regijama.

181. Intenziteti potpore utvrđeni u točki 179. mogu se povećati i na područjima iz odjeljaka 7.4.4. i 7.4.5. tako da intenzitet potpore za velika poduzeća na predmetnom području ne premaši 70 %.

7.4.2. *Maksimalni intenziteti potpore na područjima „c”*

182. Intenzitet potpore za velika poduzeća ne smije prijeći:

- 1) 20 % na rijetko naseljenim područjima i na područjima (regije na razini NUTS 3 ili njihovi dijelovi) koja dijele kopnenu granicu sa zemljom izvan EGP-a ili EFTA-e;
- 2) 15 % na bivšim područjima „a”;
- 3) 10 % na područjima „c” koja nisu unaprijed definirana čiji je BDP po stanovniku veći od 100 % prosjeka za EU-27 i čija je stopa nezaposlenosti manja od 100 % prosjeka za EU-27;
- 4) 15 % na ostalim područjima „c” koja nisu unaprijed definirana;

183. Na bivšim područjima „a” intenzitet potpore od 15 % utvrđen u točki 182. podtočki 2. može se povećati za najviše 5 postotnih bodova do 31. prosinca 2024.

184. Ako područje „c” graniči s područjem „a”, intenziteti potpore utvrđeni u točki 182. u regijama na razini NUTS 3 ili njihovim dijelovima unutar tog područja „c” koji graniče s područjem „a” mogu se povećati prema potrebi tako da razlika u intenzitetu potpore između ta dva područja ne bude veća od 15 postotnih bodova.

185. Intenziteti potpore utvrđeni u točki 182. mogu se povećati i na područjima iz odjeljka 7.4.5.

7.4.3. *Povećani intenziteti potpore za MSP-ove*

186. Intenziteti potpore utvrđeni u pododjeljcima 7.4.1. i 7.4.2. mogu se povećati za najviše 20 postotnih bodova za mala poduzeća ili za najviše 10 postotnih bodova za srednja poduzeća⁸⁵.

7.4.4. *Povećani intenziteti potpore za područja koja su utvrđena za potporu iz FPT-a*⁸⁶

187. Maksimalni intenziteti potpore utvrđeni u pododjeljku 7.4.1. mogu se povećati za 10 postotnih bodova za područja koja su utvrđena za potporu iz FPT-a u teritorijalnom planu države članice za pravednu tranziciju koji je odobrila Komisija pod uvjetom da se ta područja nalaze na potpomognutim područjima u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (a) Ugovora⁸⁷.

7.4.5. *Povećani intenziteti potpore za regije suočene s gubitkom stanovništva*

188. Maksimalni intenziteti potpore utvrđeni u pododjeljku 7.4.1. mogu se povećati za 10 postotnih bodova, a maksimalni intenziteti potpore utvrđeni u pododjeljku 7.4.2. mogu se povećati za 5 postotnih bodova za regije na razini NUTS 3 koje su u razdoblju 2009.–2018.⁸⁸ izgubile više od 10 % stanovništva.

7.5. Prijava karti regionalnih potpora i njihovo ocjenjivanje

189. Nakon objave ovih Smjernica u *Službenom listu Europske unije* svaka država članica treba Komisiji prijaviti jedinstvenu kartu regionalnih potpora koja se primjenjuje od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2027. Svaka prijava treba sadržavati informacije navedene u Prilogu V.

190. Komisija će ispitati kartu regionalnih potpora svake države članice i, ako karta ispunjava uvjete utvrđene u ovim Smjernicama, donijeti odluku o njezinu odobrenju. Sve karte regionalnih potpora objavit će se u *Službenom listu* te će biti sastavni dio ovih Smjernica.

7.6. Izmjene

7.6.1. *Pričuvni udio stanovništva*

191. Država članica može na vlastitu inicijativu odlučiti uspostaviti pričuvni udio stanovništva, koji se sastoji od razlike između maksimalnog udjela stanovništva za tu državu članicu koji joj je dodijelila Komisija⁸⁹ i udjela koji je iskoristila za područja „a” i „c” određena na karti regionalnih potpora.

192. Ako država članica odluči uspostaviti takav pričuvni udio, ona ga u svakom trenutku može upotrijebiti za dodavanje novih područja „c” na svoju kartu regionalnih potpora

⁸⁵ Povećani intenziteti potpore za MSP-ove neće se primjenjivati na potpore dodijeljene za velike projekte ulaganja.

⁸⁶ Ovaj odjeljak primjenjuje se samo ako se donese uredba u skladu s prijedlogom Komisije iz bilješke 12.

⁸⁷ Karte regionalnih potpora mogu se ažurirati na toj osnovi ako područja još nisu poznata u trenutku donošenja karte.

⁸⁸ Vidjeti Prilog IV.

⁸⁹ Vidjeti Prilog I.

sve dok ne dosegne nacionalni maksimalni udio. U tu svrhu država članica može koristiti najnovije socioekonomske podatke Eurostata ili nacionalnog zavoda za statistiku ili podatke iz drugih priznatih izvora. Broj stanovnika predmetnih područja „c” treba izračunati na temelju podataka o stanovništvu koji su korišteni pri izradi prvotne karte.

193. Država članica mora obavijestiti Komisiju o svojoj namjeri da iskoristi svoj pričuvni udio stanovništva za dodavanje novih područja „c” svaki puta prije nego što izvrši takvu izmjenu.

7.6.2. *Preispitivanje u sredini razdoblja*

194. Preispitivanje karti regionalnih potpora u sredini razdoblja provest će se 2023. uzimajući u obzir ažurirane statističke podatke. Komisija će do lipnja 2023. pružiti detaljne informacije o tom preispitivanju na sredini razdoblja.

8. **IZMJENA SMJERNICA ZA REGIONALNE POTPORE ZA 2014.–2020.**

195. Država članica u svoju prijavu iz točke 189. može uključiti izmjenu karte regionalnih potpora za 2014.–2021.⁹⁰ kako bi područja prihvatljiva za potporu na temelju Smjernica za regionalne potpore za 2014.–2020. zamijenila područjima prihvatljivima za potporu u karti koju će Komisija odobriti u skladu s točkom 190. ovih Smjernica. Revidirana karta regionalnih potpora vrijedit će od datuma donošenja odluke Komisije o prijavljenoj izmjeni karte regionalnih potpora za 2014.–2021. do 31. prosinca 2021. U toj će se odluci navesti i maksimalni intenziteti potpore koji se primjenjuju na područjima prihvatljivima za potporu na temelju izmijenjene karte regionalnih potpora za razdoblje 2014.–2021., koji odgovaraju maksimalnim intenzitetima potpore utvrđenima u Smjernicama za regionalne potpore za 2014.–2020. Izmijenjena karta bit će sastavni dio Smjernica za regionalne potpore za 2014.–2020., u skladu s točkom 179. tih smjernica.

196. Smjernice za regionalne potpore za 2014.–2020. mijenjaju se kako slijedi:

- 1) Točka 20. podtočka (r) zamjenjuje se sljedećim:

„„karta regionalnih potpora” znači popis područja koja je država članica odredila u skladu s uvjetima iz ovih Smjernica ili iz Smjernica za regionalne državne potpore koje se primjenjuju od 1. siječnja 2022., koji je odobrila Komisija;”

- 2) Iza točke 185. umeće se sljedeća točka 185.a:

„5.6.3. *Izmjena na temelju Smjernica za regionalne državne potpore koje se primjenjuju od 1. siječnja 2022.*

185.a Država članica može zatražiti izmjenu svoje karte regionalnih potpora u skladu s odjeljkom 7.6. Smjernica za regionalne državne potpore koje se primjenjuju od 1. siječnja 2022.”

⁹⁰ Karta regionalnih potpora koju je Komisija odobrila u skladu sa Smjernicama za regionalne potpore za 2014.–2020. koja se primjenjuje u razdoblju od 1. srpnja 2014. do 31. prosinca 2021.

9. PRIMJENJIVOST PRAVILA O REGIONALNIM POTPORAMA

197. Komisija će primjenjivati načela utvrđena u ovim Smjernicama pri ocjenjivanju spojivosti svih regionalnih potpora koje se moraju prijaviti koje se dodijele ili se namjeravaju dodijeliti nakon 31. prosinca 2021.
198. Prijave programa regionalnih potpora ili mjera potpore koje će se dodijeliti nakon 31. prosinca 2021. ne mogu se smatrati potpunima dok Komisija ne donese odluku o odobrenju karte regionalnih potpora za predmetnu državu članicu u skladu s postupkom opisanim u pododjeljku 7.5.
199. Provedba ovih Smjernica dovest će do određenih promjena u pravilima koja se primjenjuju na regionalne potpore u EU-u. Stoga je potrebno preispitati daljnju opravdanost i učinkovitost svih postojećih⁹¹ programa regionalnih potpora koji će se nastaviti i nakon 2021., uključujući programe potpora za ulaganje i programe operativnih potpora.
200. Stoga Komisija državama članicama predlaže sljedeće odgovarajuće mjere u skladu s člankom 108. stavkom 1. Ugovora:
- 1) države članice moraju ograničiti primjenu svih postojećih programa regionalnih potpora na potpore čija se dodjela planira najkasnije do 31. prosinca 2021.;
 - 2) države članice moraju izmijeniti ostale postojeće programe horizontalnih potpora u kojima se pruža poseban tretman potporama za projekte u potpomognutim područjima kako bi osigurale da potpore dodijeljene nakon 31. prosinca 2021. budu u skladu s kartom regionalnih potpora koja se primjenjuje na datum dodjele potpore;
 - 3) države članice trebaju potvrditi prihvaćanje mjera predloženih u točkama 1. i 2. u roku od mjeseca dana od objave ovih Smjernica u *Službenom listu*.

10. IZVJEŠĆIVANJE I PRAĆENJE

201. U skladu s Uredbom Vijeća (EU) 2015/1589⁹² i Uredbom Komisije (EZ) br. 794/2004⁹³ države članice Komisiji moraju podnositi godišnja izvješća.
202. Države članice moraju voditi detaljnu evidenciju o svim mjerama potpore. Ta evidencija mora sadržavati sve informacije koje su potrebne kako bi se utvrdilo da su ispunjeni uvjeti u pogledu prihvatljivih troškova i maksimalnih intenziteta potpore. Države članice tu evidenciju moraju čuvati 10 godina od datuma dodjele potpore i moraju je dostaviti Komisiji na zahtjev.

⁹¹ Mjere potpore koje se provode na temelju Uredbe o općem skupnom izuzeću na smatraju se postojećim programima potpore. Programi potpore koji se provode protivno članku 108. stavku 3. Ugovora ne smatraju se postojećim programima potpore, osim ako se smatraju postojećim potporama na temelju članka 17. stavka 3. Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 248, 24.9.2015., str. 9.–29.).

⁹² Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 248, 24.9.2015., str. 9.–29.).

⁹³ Uredba Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ-u (SL L 140, 30.4.2004., str. 1.).

11. REVIZIJA

203. Komisija može u bilo kojem trenutku odlučiti izmijeniti ove Smjernice ako je to potrebno zbog razloga povezanih s politikom tržišnog natjecanja ili kako bi se uzele u obzir druge politike EU-a i međunarodne obveze ili zbog bilo kojeg drugog opravdanog razloga.